

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ԱԶՐՊԵՅՃԱՆ ՊԻՏԻ ԱՅՅԵԼԷ

Չինաստանի արտաքին գործոց նախարար Ուանկ Եի 15 հոկտեմբերին Պաքուի մեջ պիտի մասնակցի Ասիոյ մեջ գործակցութեան եւ վստահութեան միջոցներու վերաբերեալ խորհրդակցութեան (ՔԻՔԱ) 7-րդ վեհաժողովին: Այս մասին յայտնեց Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը:

Ուանկ Եի վեհաժողովին պիտի մասնակցի Չինաստանի նախագահ Շի ժինփինկի յատուկ ներկայացուցիչի կարգավիճակով:

Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարը 14-20 հոկտեմբերին նախատեսուած շրջապտոյտի ընթացքին Ազրայճանէն բացի նաեւ պիտի այցելէ Խրուաթիա եւ Պոլկարիա:

ԱԿՆԱՐԿ

ՓԵՔԻՆ, 6-10 ՄԱՐՏ 2023

Սեուտական Արաբիոյ մեջ արձանագրուող իրադարձութիւնները այդ երկրի դերակատարութեան մասին հարցականներ կը ստեղծեն: Սեուտական Արաբիան տարածաշրջանին եւ յատկապէս Շոցի մեջ եղանակ ճշդող պետութիւն կը նկատուի: Շոցի արաբական երկիրները արբանեակային կարգավիճակի մեջ էին յարաբերակցաբար Ռիատին: Ռիատը ոչ միայն կոստական առումով կեդրոնի հանգամանք ունէր, այլ նաեւ քաղաքական եւ տնտեսական: Զաթարի հետ դիւանագիտական յարաբերութիւններու խզումը օրին կ'առնչուէր Զաթար-Իրան յարաբերութիւնները ընկալելու պահելու Տոհայի որոշումին, հիմնականին մեջ: Թուրքիոյ հետ եւս կար քաղաքական մակարդակի առճակատում, նոյնիսկ թրքական որոշ ապրանքներու ներմուծման սահմանափակում, որ մեծ հաշուով կը բացատրուէր արաբական աշխարհի, յատկապէս սիւննի զանգուածին վրայ ազդեցութեան մրցապայքարով:

Դերի փոփոխութեան համագոր երեւոյթ էր Արաբական Միացեալ Եմիրութիւններուն հետ յարաբերութիւններու վատթարացումը: Ապու Տապիին կը շտապէր Թէ Ալիի հետ յարաբերութիւններ հաստատելու, մինչ Ռիատը դէմ էր այդ շտապողականութեան:

Ալեյի ետ երթանք եւ յիշենք Չինաստանի մեջ Ռիատ-Թեհրան դիւանագիտական յարաբերութիւններու հաստատման հանդիպումն ու համաձայնութիւնը: Փեքինի միջնորդութիւնն ու երաշխաւորութիւնը երկարատեւ խզումին եւ թշնամանքին վերջ դնելու գործընթաց հունաւորող հանգամանքներ կը պարփակէր:

Հաւանաբար ճիշդ այս երեւոյթն էր, որ հետզհետեւ սկսաւ սուղ արժէլ Ռիատին: Իր տարածքին վրայ ամերիկեան ռազմակայաններ ընդունած, զինուորապէս Ուաշինկթընէն կախեալ Ռիատը քայլ կ'առնէր դէպի Չինաստան եւ անոր միջնորդութիւնն ու երաշխաւորութիւնը կ'ընդունէր Թեհրանի հետ յարաբերութիւններ հաստատելու: Եթէ Ապու Տապիին կը շտապէր դէպի Իսրայէլ, ապա Ռիատը կը շտապէր դէպի Իրան, այն ալ Չինաստանի ճամբով:

Այս քայլը հետեւանքներ կ'ունենայ հիմա: Իրանը, որ յարաբերութիւններ հաստատելու որոշում ունէր Սեուտական Արաբիոյ հետ, կը հարուածէր Սեուտական Արաբիոյ տարածքին գտնուող ամերիկեան յենակետեր եւ ուժանիւթի արտադրման առումով ռազմավարական նշանակութիւն ունեցող կետեր:

Շարունակենք հարուածներ ստանալու երեւոյթներու շարանը, տեսնելու համար հուսիներու անարգել արշաւանքներն ու յարձակումները Սեուտական Արաբիոյ դէմ: Զաղաքացիական օդակայաններու հրթիռակոծումները արդէն կը հատէին կարմիր գիծերը՝ Սեուտական Արաբիան խորապէս խոցելի տարածքի վերածելով:

Ուշագրաւ կետեր կան այս բոլորին մէջ: Նախ այն, որ Միացեալ Նահանգները մերժեցին ներգրաւուիլ հուսիներ-Սեուտական Արաբիա պատերազմին, անտեսելով Ռիատը պաշտպանելու կոչերը: Իրան հանդէս եկաւ պաշտօնական յայտարարութեամբ առ այն, որ պատրաստ է միջնորդելու այս հակամարտութեան, հակառակ անոր որ շատ բացառապէս իրողութիւն է հուսիներուն իրանեան օժանդակութեամբ ռազմական միաւոր ըլլալու փաստը: Ալեյի ուշ Գահիրէն էր, որ իր պատրաստակամութիւնը կը յայտնէր, Սեուտական Արաբիոյ օժանդակութեան կոչին ընդառաջելու «որեւէ տեսակի աջակցութիւն» խոստանալով:

Պատկերը այսպէս է: Սեուտական Արաբիան չի ստանար իր դաշնակից Միացեալ Նահանգներու օժանդակութիւնը: Հուսիները կը շարունակեն իրենց յարձակումները, թիրախաւորելով նոյնիսկ քաղաքացիական օդակայանները, անդամաւորուելու համար ամբողջ երկիրը: Հուսիներու հովանաւոր Իրանը միջնորդութեան պատրաստակամութիւն կը յայտնէ, իսկ Եգիպտոսը՝ օժանդակութեան:

Սեուտական Արաբիան գին կը վճարէ: Գուցէ շրջանցելով Ուաշինկթընը Չինաստանի միջնորդութիւնը ընդունելու եւ Իրանի հետ յարաբերութիւններ հաստատելու համար: Փեքինի եռակողմ հանդիպումները տեղի ունեցան 6-10 մարտ 2023-ին:

«Ա.»

ԹԵՀՐԱՆ. «ԻՐԱՆ ՈՒ ՕՄԱՆԸ ՀՈՐԽՈՒՂԻ ՆԵՂՈՒՑԻՆ ՄԷՋ ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՈՐ ՆԱԽԱՐԿՄԱՆ ՈՒՂԻԻ ՇՈՒՐՋ ՓՈԽԸՄԲՈՒՆՈՒՄ ԳՈՅԱՅՈՒՑԻՆ»

Իրանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը յայտարարեց, որ Իրանն ու Օմանը Հորմուզի նեղուցին մէջ ծա-

մանակաւոր նաւարկման ուղիի շուրջ փոխըմբռնում գոյացուցած են:

Շար.ը՝ էջ 8

ԹՐԱՄՓ. «ԻՐԱՆ Կ'ՈՒՂԷ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԻՆ, ՍԱԿԱՅՆ ՉԻ ԳԻՏԵՐ ԱՏԻԿԱ ԻՆՉՊԷՍ ԸՆԵԼ»

Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տաւրու Քոմմի Նշեց. «Իրան կ'ուզէ համաձայնութեան հասնիլ, սակայն չի գիտեր ատիկա ինչպէս ընել»:

«Թերեւս իրանեան ղեկավարութեան թիրախաւորման մէջ չափը անցուցինք, եւ պետք էր մագլցումի առաջին կամ երկրորդ մակարդակին վրայ կանգ առնել», յայտնեց Սպիտակ տան ղեկավարը:

Շար.ը՝ էջ 8

ԱԶՐՊԵՅՃԱՆԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԼԱԶԱԿԻ ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՐՅՈՎ ԲՈՂՈՔԻ ՅՈՅՅԵՐ ԵՒ ԹՈՒՐԲՈՅ ՀԵՏ ԼԱՐՈՒԱԾՈՒԹԻՒՆ

Ազրայճանի շարք մը դպրոցներու մէջ աշակերտներն ու ծնողները բողոքի ցոյցեր կատարած են՝ պահանջելով լազակ կրող աղջիկներու դասերուն մասնակցութիւնը արտօսել: «Արմենփրես», վկայակոչելով «ԺԱՄՆիւր»-ը, կը հաղորդէ, որ 12 հոկտեմբերին երկրի ներքին գործոց նախարարութիւնը յայտնած է դպրոցական համագգեստի պահանջներու կիրարկման շուրջ միջադէպերու պատճառով 37 անձերու ձերբակալման մասին:

Պաքուի եւ Մասալիի շրջանի որոշ

դպրոցներու մէջ աշակերտները մերժած են դասերուն մասնակցիլ՝ աջակցելով լազակ կրող դասընկերուիներուն:

Շար.ը՝ էջ 2

ՏՄԻԹՐԻԵԼ. «ՈՒՍԻՒՈՅ ԵՒ ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵԻ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱԿԱՄԱԿՈՐԳՆԵՐԸ ԱՆՈՐ ԴԵՄ ԵՆ, ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ ԿԸ ՀԱՍԿԱՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՈՐ ՕԳՈՒՑՆԵՐԸ»

Ռուսիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ համագործակցութեան հակառակորդները դէմ են անոր, որովհետեւ կը հասկնան խաղաղութեան համար անոր օգուտները: Այս մասին յայտարարած է Ռուսիոյ նախագահի յատուկ ներկայացուցիչ Քիրիլ Տմիթրիւ: Մեկնաբանելով Միացեալ Նահանգներու նախագահ Տաւրու Քոմմիի՝ մագլութի գործարք կնքելու մասին խօսքերը: Նախքան այդ, Գերմանիոյ վարչապետ Ֆրիտրիխ Մերց բացառած էր Ռուսիայի մագլութի Գերմանիա եւ Եւրոպայ ներածումը:

«Մենք ի գիտութիւն ընդունած ենք Միացեալ Նահանգներու եւ Ռուսիոյ միջեւ մագլութի արտածման վերաբերեալ համաձայնագիրը: Նման որոշու-

մը կը բացառուի Գերմանիոյ եւ Եւրոպայի համար: Ռուսիան լուրջ բանակցութիւններ պիտի վարէ միայն ճշշումի տակ, այդ իսկ պատճառով մենք կը պահպանենք անոր դէմ հաստատուած պատժամիջոցները», նշած է Մերց:

ՍԱՂԱԾԷԼԵԱՆ ՄԱՆԵԱԾԻՍԻ ՀԵՏ ՀԱՆԳԻՊՈՒՄԻՆ ԱՆԳՐԱԴԱՐՁԱԻ ՊԱՔՈՒԻ ՄԷՋ ՊԱՀՈՒՈՂ ՀԱՅ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՄԱՆ ՀԱՐՅԻՆ

ՀՀԴ Հայաստանի Գերագոյն մարմինի ներկայացուցիչ, Հայաստանի Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր Իշխան Սարգսեւեանը, Եւրոպական խորհրդարանի ընկերվար-ժողովրդավարական քաղաքական խումբի փոխնախագահ, հայ ժողովուրդի լաւ բարեկամ Եանիս Մանեաթիսի հետ քննարկեց փոխադարձ հետաքրքրութիւն ներկայացնող հարցերու լայն շրջանակ, որուն մէջ Եւրոպական խորհրդարանի ընկերվար-ժողովրդավարական քաղաքական խումբի եւ ՀՀ Դաշնակցութեան միջեւ աւելի քան տասը տարուան բարձր մակարդակի յարաբերութիւններու խորացման վերաբերող հետազայ աշխատանքները:

Շար.ը՝ էջ 8

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ԽՄԲԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՌՆԵՐԸ ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՍԱՐՄԱՍԱՐԻՆ ՀԵՏ ՔՆՆԱՐԿԵՑԻՆ «ԹՐԱՄՓԻ ՈՒՂԻ» ՆԱԽԱԳԻԾԸ

Միացեալ Նահանգներու գործերու ժամանակաւոր հաւատարմատար Տեյվիտ Ալեքը վերջերս հանդիպում ունեցաւ «Ուժեղ Հայաստան» եւ «Հայաստան» դաշինք խորհրդարանական խմբակցութիւններու ներկայացուցիչներուն հետ՝ քննարկելու Հայաստան-Միացեալ Նահանգներ յարաբերութիւնները, Հարաւային Կովկասի մէջ խաղաղութեան հաստատման ջանքերը եւ «Թրամփի ուղի» նախագիծը: Այս մասին կը յայտնեն Հայաստանի մէջ Միացեալ Նահանգներու դեսպանութենէն:

Շար.ը՝ էջ 8

ՄԻՐՁՈՅԵԱՆ ՎԱՐՇԱՒԱՅԻ ՄԷՋ ՀԱՆԳԻՊՈՒՄՆԵՐ ՈՒՆԵՑԱԾ Է ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԵՒ ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Երեկ Վարշաւայի անվտանգութեան ֆորումի շրջանակներուն մէջ Հայաստանի արտաքին գործոց եւ միջազգային առեւտուրի նախարար Արարատ Միրզոյեան հանդիպում ունեցած է Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Եոհան Վաութֆուլի հետ:

Շար.ը՝ էջ 8

ՇԷՅՆ ԽԱԹԻՊ «ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ
ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԵՋ ԱՌԱՆՅ ՄԱԿ-Ի
ԼԻԱԶՕՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐԵՒԷ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՈՒԺ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆՔ»

Շիիններու իսլամական գերագոյն խորհուրդի փոխնախագահ շէյխ Ալի Խաթիպ Նշեց. «Այսօր պայ-
քարը անոնց հետ է, որոնք շուրջ կը քաշեն եւ մեր
պարտութիւնը կը ջատագովեն: Մենք պարտուած
չենք, եւ Արեւմուտքը ուղղակիօրէն մեր դէմ պատե-
րագմ պիտի չյայտարարէր, եթէ վստահ ըլլար, թէ շըռ-
ջակին մէջ անոր շահերը պաշտպանողները ատիկա
կատարելու կարողութիւն ունին: Վերջիններուս
պարտականութիւնը վերջ գտաւ, երբ այդ պարտա-
կանութիւնը գործակատարէն հիմնական կողմին
անցաւ: Մենք տեական պատերազմի մէջ ենք, եւ ոչ
ոք գիտէ անոր տեւողութիւնը: Մենք վերջաւորու-
թեան պիտի յաղթենք, որովհետեւ իրաւունքն է, որ
կը յաղթէ, եւ իսրայէլեան-ամերիկեան ծրագիրը
պարտուեցաւ»:

«Այսօր անոնց մղած մարտը իրենց պարտութիւնը
պաշտպանելու համար մղուող մարտ է. պարտու-
թիւնը քաղաքակրթական է, ոչ թէ զինուորական:
Անոնք մարտավարական մարտերու մէջ յաղթած են,
սակայն պատերազմին մէջ ռազմավարական առու-
մով պարտուած են», յայտնեց ան:

«Լիբանանը Արեւմուտքի համար մեծ նշանակու-
թիւն ունի. ճիշդ այս երկրին մէջ կը կերտուի պար-
տութեան կամ յաղթանակի պատմութիւնը: Զետեւա-
բար, մենք կը ցափնք դիրքորոշումներուն համար
այն մարդոց, որոնք երկիրը կը տանին դէպի ոչ հայ-
րենասիրական արդիւնք: Մենք որեւէ պահ մենք մեզ
պարտուած պետք չէ զգանք», Նշեց շէյխ Խաթիպ:

Շար.ը՝ է 8

ՀԸՁՊԱԼԼԱՆ ԱՒԵՐՈՒԱԾ ԿԱՄ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ
ՏՈՒՆԵՐ ՈՒՆԵՅՈՂՆԵՐՈՒ ՊԱՏՄՊԱՐՄԱՆ
ԾՐԱԳԻՐԻ ՄԸ ՄԵԿՆԱՐԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՅ

Յըզպալլայի գործա-
դիր խորհուրդի նախա-
գահ շէյխ Ալի Տահմուշ
մամլոյ ասուլիսի մը ըն-
թացքին յայտարարեց
«պատսպարման ծրագիր
մը անոնց համար, որոնց
տուները աներուած են
կամ այլեւս ոչ բնակելի
են»:

«Ծրագիրը տունի
վարձում եւ կահոյքի
գնում կ'ապահովէ, ինչ-
պէս էր 2024 թուականին
մեր գործադրած ծրագի-
րը», Նշեց ան՝ անելոյն-
ով. «Սահմանափակումները կապ-
ւած են տրամադրութեան տակ գտնը-
ւող կարելիութիւններուն, այլապէս մեր
ամբողջ ժողովուրդը արժանի է, որ
անոր ամէն բան տրամադրենք»:

«Ճշդուած գումարը Պէյրութի եւ Զա-
րաւայիի արուարձաններուն մէջ բնա-
կարաններուն համար 14 հազար տո-
լար է, իսկ Պէյրութէն ու Զարաւայիի
արուարձաններէն դուրս՝ 12 հազար
տոլար», ըսաւ շէյխ Տահմուշ՝ անելոյն-
ով. «Գումարը կը ներառէ Զարաւայիի
արուարձաններուն եւ Պէյրութի մէջ
վարձքի համար 6 հազար տոլար, իսկ
անոնցմէ դուրսին համար՝ 4 հազար
տոլար»:

«Պիտի սկսիք առաջին վճարումը,
որուն արժէքը Զարաւայիի արուար-
ձաններուն ու Պէյրութի համար 3500
տոլար է, իսկ անոնցմէ դուրս՝ 3000 տո-
լար», ըսաւ ան:

«Պիտի շարունակենք ձեռք երկարել
որեւէ մէկուն, որ մեր երկրին մէջ վնաս
կրէք՝ անկախ անոր քաղաքական դիր-
քորոշումէն, եւ ինչպէս նախապէս, մեր
խոստումին վրայ պիտի մնանք», Նշեց
Յըզպալլայի գործադիր խորհուրդի
նախագահը:

Պատասխանելով հարցումի մը՝

շէյխ Տահմուշ յայտնեց. «Ամերիկեան
վարչակազմին ըսածը մեզի չի հե-
տաքընդեր, ո՛չ ալ լրատուամիջոցնե-
րուն մէջ յայտարարուածի քննարկու-
մը: Մենք մեր ժողովուրդին ծառայելու
համար պիտի աշխատինք»:

Յիշեցնենք, որ Միացեալ Նահանգ-
ներու արտաքին գործոց նախարարու-
թեան բանբեր Թամըս Փիկըթ «Ժազի-
րա» արբանեակային պատկերասփի-
ռի կայանին յայտնած էր. «Յըզպալլան
Իրանէն 200 միլիոն տոլար չստացաւ,
որովհետեւ անոր ֆինանսաւորման
աղբիւրները ցամքեցան»՝ անելոյնով.
«Յըզպալլան, եթէ կ'ուզէ գաղաքակա-
ններուն օգնել, պետք է դադրի սուտեր
հրապարակելէ»:

Նախքան այդ, երկու աղբիւրներ
«Ռոյթըրզ» լրատու գործակալութեան
յայտնած էին. «Յըզպալլան տեղա-
հանուածներուն օգնելու համար Իրա-
նէն 200 միլիոն տոլար ստացաւ»:

Փիկըթ նախապէս ալ այդ լուրը մեկ-
նաբանելով Նշած էր. «Յըզպալլան կը
փորձէ՝ իր շահերուն ծառայող պատ-
ճառներով անծանօթ աղբիւրներու
ճամբով պատմութիւններ տարածել»՝
շեշտելով. «Ան կրնայ իր ուզածը աըն-
դել, սակայն անոր խօսած գումարները
գոյութիւն չունին»:

ԱԶՐՊԷՅՃԱՆԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒՆ ՄԵՋ . . .

Շարունակուած Ա. Էջէն

Պաքուի Պալախանի բնակավայրի թիւ 69 դպրոցին մօտ ցու-
ցարարները պարզած են «Լաչակը կրթութեան խոչընդոտ չէ»
գրութեամբ պաստառ:

Բողոքի պատճառ դարձած են կառավարութեան՝ 21 սեպտեմ-
բերին որոշեցած դպրոցական հագուստի նոր պահանջները:
Որոշումը կ'արգիլէ համազգցեստի միասնականութիւնը խախտող
կամ կրթութեան աշխարհիկութեան սկզբունքին չիմասպատա-
խանող հագուստի տարրերը: Փաստաթուղթին մէջ լաչակը ուղ-
ղակիօրէն չի յիշատակուիր:

«Մէյտան Թի.Վի.»-ի հաղորդումով՝ ծնողներն ու աշակերտու-
իիները յայտնած են, որ դպրոցներու ղեկավարութիւնը կը պա-
հանջէ վերցնել լաչակը: 6 հոկտեմբերիին հաստատուած են նաեւ
ուսուցիչներու հագուստի առանձին պահանջներ՝ գործնական
ոճի եւ կրթութեան աշխարհիկ բնոյթի պահպանման վերաբեր-
եալ:

Ազրպէյճանի ներքին գործոց նախարարութիւնը յայտարարած
է, որ ձերբակալուածները Պաքուի մէջ խնդիրներ ստեղծած են կըր-
թական աշխատողներու հետ, վնաս հասցուցած են ուսումնական
հաստատութիւններուն եւ փորձած խոչընդոտել անոնց աշխա-
տանքը:

Յարուցուած է քրեական գործ՝ հասարակական կարգը խախ-
տող գործողութիւններ կազմակերպելու կամ անոնց գործօն կեր-
պով մասնակցելու յօդուածով:

Միւս կողմէ, Ազրպէյճանի իշխող «Նոր Ազրպէյճան» կուսակ-
ցութիւնը յայտարարութիւն հրապարակելով Նշեց, որ Թուրքիոյ
նախագահի գլխաւոր խորհրդական Օքթայ Սարալն ու Թուրքիոյ
իշխող Արդարութիւն ու բարգաւաճում կուսակցութեան երեսփո-
խանները «ամբոխավարական եւ անպատասխանատու» յայտա-
րարութիւններ կ'ընեն՝ առանց հաշուի առնելու Ազրպէյճանի մէջ
լաչակ կրելու արգելքին վերաբերեալ հարցի եուրօրէնը:

Ըստ «Նոր Ազրպէյճան»-ի, նման յայտարարութիւնները կը հա-
կասեն «թուրք-ազրպէյճանական եղբայրական յարաբերութիւն-
ներու ոգիին եւ կրնան նպաստել հասարակութեան մէջ արհես-
տական լարուածութեան ստեղծման»:

«Իսլամական աշխարհի ոչ մէկ պետութիւն իրաւունք ունի իր
կամքը պարտադրելու այլ իսլամ ժողովուրդներուն, միջամտելու
անոնց ներքին գործերուն կամ ինքզինք միւսներէն վեր դասելու:
Իսլամական աշխարհի միասնութեան ծառայելու պնդումները

պետք է հիմնուած ըլլան ոչ թէ գերիշխելու ձգտումներուն, այլ
հաւասարներու համագործակցութեան եւ փոխադարձ յարգան-
քին վրայ», կը Նշուի յայտարարութեան մէջ:

«Ազրպէյճանի աշխարհիկ պետական համակարգը եւ կրթա-
կան քաղաքականութիւնը քաղաքական շահագործումներու
առարկայ դարձնելը անընդունելի է», յայտնած է կուսակցութիւ-
նը:

Ըստ Ազրպէյճանի իշխող կուսակցութեան, Թուրքիոյ մէջ կրօ-
նական եւ աշխարհիկ արժէքներու շուրջ քաղաքական բանավե-
ճերը կը խորացնեն հասարակութեան բեւեռացումը:

«Մենք կը կածենք, որ լաչակի նման զգայուն հարցերու իբրեւ
քաղաքական շահագործումներու եւ պառակտման գործիք օգ-
տագործումը ո՛չ թուրք ժողովուրդի միասնութեան, ո՛չ ալ իսլամա-
կան աշխարհի համերաշխութեան կը ծառայէ: Նման հարցերը իբ-
րեւ Ազրպէյճանի վրայ քաղաքական ճնշման գործիք օգտագործե-
լով յատկապէս անընդունելի է: Մենք իշխող Արդարութիւն եւ բար-
գաւաճում կուսակցութեան կոչ կ'ուղղենք՝ զերծ մնալու այս
ապակառուցողական քաղաքականութենէն», Նշած են Ալիեւի կու-
սակցութենէն՝ ընդգծելով, որ վերջերս «Ազրպէյճանի դէմ ուղղ-
ւած տեղեկատուական այս արշաւը դարձած է անելի յարձակողա-
կան, համակարգուած եւ բացայայտօրէն զրպարտչական»:

«Ազգային ղեկավար Զայտար Ալիեւի կողմէ սահմանուած «Մէկ
ազգ, երկու պետութիւն» սկզբունքը կը կազմէ թուրք-ազրպէյճա-
նական յարաբերութիւններու հոգեւոր եւ քաղաքական հիմքը:
Սակայն պատմական այս արտայայտութեան եուրօրէնը պետք չէ
աղաւաղուի: Խօսքը ինքնին մէկ ազգի եւ երկու անկախ պետու-
թիւններու մասին է: Այս սկզբունքը ոչ մէկ կերպով մէկ պետու-
թեան հիմք կու տայ միջամտելու միւսի ներքին գործերուն կամ պար-
տադրելու իր քաղաքական ու գաղափարական մօտեցումները:

«Յոյսով ենք, որ Թուրքիոյ համապատասխան քաղաքական

շրջանակները ճիշդ եզրակացութիւն-
ներ պիտի ընեն նման անպատասխա-
նատու յայտարարութիւններէն եւ պի-
տի խուսափին այնպիսի քայլերու
ձեռնարկելէ, որոնք կրնան վնասել
թուրք-ազրպէյճանական յարաբերու-
թիւններուն», կը Նշուի յայտարարու-
թեան մէջ:

ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ
ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

● ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ նախագահ Նեպհի Պըրրի
խորհրդարանական յանձնախումբերը այսօր միաց-
եալ նիստի հրաւիրեց:

● «ԱԽՊԱՐ» օրաթերթը. «Զաթարի վարչապետ Մո-
համետ Պըն Ապտելահման Ալ Թանի մօտ օրէն պի-
տի այցելէ Լիբանան, ուր հանդիպումներ պիտի ունե-
նայ նախագահ Ժոզէֆ Աունի, խորհրդարանի նա-
խագահ Նեպհի Պըրրիի ու վարչապետ Նաուաֆ Սա-
լամի եւ շարք մը քաղաքական ուժերու ու գործիչնե-
րու հետ, ինչ որ կ'արտացոլէ Տոհայի ցանկութիւնը՝
վերականգնելու լիբանանեան բեմի վրայ իր ներկա-
յութիւնը, երբ անոր աշխուժութիւնը նուազած էր
2025 թուականի սկիզբը տեղի ունեցած նախագա-
հական ընտրութենէն ետք»:

● ՊԱՄՊՏԱՅԻ աղբիւրները «Տիար» օրաթերթին.
«Ներկայ մթնոլորտը ՖԻՆԻԼ-ի առաքելութեան եր-
կարածգման կարելիութիւնը չի յուշեր՝ Ուաշինկթընի
ընդդիմութեան եւ փոխան մէկ տարուան զայն 6
ամիսով երկարածգելու առաջարկի ձախողութեան
պատճառով, եւ մինչեւ հիմա այլընտրանքի վերա-
բերեալ որեւէ պատկերացում չյստակացաւ»:

● ՊԱՄՊՏԱՅԻ աղբիւրները «Տիար» օրաթերթին.
«Նախագահ Աուն կը շեշտէ եւ կը կեդրոնանայ մի-
ջազգային ներկայութեան պահպանման ու շարու-
նակման վրայ, եւ լիբանանեան բանակին Զարաի եւ
ամբողջ Լիբանանի մէջ իր պարտականութիւններն
ու դերը կատարելու համար, սարքաւորումներով եւ
մեքենաներով ամրապնդելու լուրջ ու արագ ջանքեր
գործադրելու անհրաժեշտութեան վրայ»:

● ՄԵԾ հեղինակութիւն մը «Ժումհուրիա» օրա-
թերթին. «Շուրջ մէկուկէս ամիս ետք, ՖԻՆԻԼ-ի
առաքելութեան աւարտէն ետք, ամբողջ Լիբանանը
պիտի դիմագրաւէ շատ վտանգաւոր իրավիճակ մը,
եւ ես այն մտավախութիւնը ունիմ, որ անոր աշխար-
հագրական քարտեզը իր հարաւային հատուածին
մէջ վտանգի մեծ սպառնալիք կը դիմագրաւէ»:

● ՄԱԿ-ի աղբիւրներ «Ժումհուրիա» օրաթերթին.
«Միջազգային խաղաղապահ ուժերը սկսան հարա-
ւային Լիբանանէն հեռանալու վարչական ու գումա-
կային իրենց պատրաստութիւնները, եւ կապոյտ սա-
ղաւարտակիրներու բացակայութենէն ետք անոնց
տեղակայուած շրջանի կացութեան նկատմամբ մեծ
մտահոգութիւն գոյութիւն ունի»:

● ԱՐԲԻՐՆԵՐ «Շարք Աուսաթ» օրաթերթին.
«Ապահովական արարքի մը պատրաստութեան
հաւանականութեան վերաբերեալ զգուշացումները
տակաւին կը ստուգուին, եւ մինչեւ հիմա չկան շօշա-
փելի փաստեր, որոնք այդպիսի պատրաստութիւն-
ներու գոյութիւնը կը հաստատեն»:

● «ԼԵՊԱՆՈՆ ՖԱՅԼԸ»-ի տեղեկութեան համա-
ձայն, «Վերջին օրերուն արձանագրուած ապահովա-
կան տարօրինակ զարգացումներուն հետեւանքով,
շարք մը պաշտօնատարներու պաշտպանութեան
արտակարգ քայլեր որդեգրուած են»:

● ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ բանակը հաղորդագրութիւն մը
հրապարակելով յայտնեց, որ Զֆարգապատ-Չահլէի
մէջ վնասագերծած է քողարկուած եւ պայթեցման
համար պատրաստ ական մը, եւ փոխադրել վտան-
գաւոր ըլլալուն պատճառով զայն տեղույն վրայ
պայթեցուցած է:

● ԱՐԲԻՐՆԵՐ «Շարք Աուսաթ» օրաթերթին.
«Չէնքերու եւ պայթուցիկ նիւթերու բեռնափոխադ-
րումներու գրաւումը կ'արտացոլէ մաքսանենցու-
թեան դէմ պայքարի եւ զենքի մենաշնորհման իր
որոշումներուն վերաբերեալ կառավարութեան լըր-
ջութիւնը, եւ թէ լիբանանեան բանակն ու ներքին
ապահովութեան ուժերը անվտանգութեան վերա-
բերեալ որոշումները կը գործադրեն առանց բացա-
ռութեան»:

● ԱՐԲԻՐ մը «Նիտա Ուաթան» օրաթերթին.
«Բանակն ու ապահովական ուժերը մնայուն պատ-
րաստ վիճակի մէջ են, պայթուցիկ նիւթերու գրաւ-
ման շարունակումը ատոր ապացոյցն է, եւ այս հար-
ցով մօտեցումի որեւէ մեղմացում կամ կոծկում պի-
տի ըլլայ»:

● ԱՐԲԻՐ մը «Նիտա Ուաթան» օրաթերթին.
«Բեռնափոխադրումի մը գրաւումը անպայման բռ-
լոր նոյնպիսի բեռնափոխադրումներու գրաւում չի
Նշանակեր: Զաւանական է, որ տակաւին գոյութիւն
ունին պահեստանոցներ, որոնց ապահովական մար-
միները տակաւին չեն հասած»:

Շար.ը՝ է 8

Առցանց Լսարան

ԱԶԴԱԿ
ՕՐԱԹԵՐԹ

Հինգշաբթի, 15 Յոկտեմբեր 2026-ին, Պէյրութի ժամանակացոյցով ժամը 19:00-ին:

Մասնակցութեան համար գրել minas777@gmail.com ե նամակին
կամ +374 70 80 70 50 համարին (WhatsApp)

«Գանձեր Միսիթարեան երաժշտական ամանդութենէն»

Փրոֆ. Զայկ Իւթիւնեան
Փրակի Կարողեան համալսարանի երաժշտական համոյթներու երաժշտապետ

ՀՆՈՐՀԱՆԱՆԴԷՍ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «ՎԱՆԷ ՄԵԹԵԱՆ» ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱՏԱՆ 95-ԱՄԵԱԿԻ
ՄԱՏԵՆԱԾԱՐԷՆ ԼՈՅՍ ՏԵՍՄԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

ԱՊՐՈՒՄԸ ՕՐԵՐ – ԱՐՄԷՆ ԳԱՐՕ
ԱՆԺԱՄԱՆՆԵՆ ԽՈՂԵՐ – ՄՈՒՇԵՂ ԻՇԽԱՆ
ՄԱՐԴ ԵՄ ՄՊԱՆԵԼ, ԲԱՅՅ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ ԶԵՄ – ԲԻՐԳԻՏ ԿՈՇԵՐԵՐ – ԲԵԹՇԱՐՏ
ԳԻՒՂԸ ԵՒ ԱՆՁԲԵՐԸ – ՀԱՄԱՍՏԵՂ

Չորեքշաբթի, 14 հոկտեմբեր, 2026-ին
երեկոյեան ժամը 7:00-ին,
«Ազդակ»-ի «Փիւնիկ» սրահ:

Խօսք կ'առնեն
Կարօ Յովնանեանեան
Թամար Մեապեան – Սուրճեան
Սալիք Քիւրբանեան – Թաշնեան

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒՈՅ ՀԻՊԱՏՈՍ ԵՒ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐԸ ԱՆԹԻԼԻԱՍԻ ՄԷՋ

Շաբաթ, 10 հոկտեմբեր 2026-ին Արամ Ա. վեհափառ հայրապետը ընդունեց այցելությունը Հայաստանի Հանրապետության պատուոյ հիւպատոս եւ Ֆրեզնոյի Բժշկական առաքելութեան խորհուրդի ղեկավար Պերոն Արքեպիսկոպոսին, որուն Լիբանան այցելութեան զխաւոր նպատակն էր Հայաստանի մէջ իրականացուած բժշկական առաքելութեան աւարտին ստանալ վեհափառ հայրապետին օրհնությունը:

Հանդիպման ընթացքին անդրադարձ կատարուեցաւ Հայաստանի, Լիբանանի եւ Սուրիոյ մէջ բժշկական խորհուրդին կատարած աշխատանքներուն:

Կաթողիկոսը բարձր գնահատեց եւ քաջալերեց յիշեալ խորհուրդին գործունեությունը եւ իր հայրապետական

օրհնությունը տուաւ յառաջիկային իրագործելի ծրագիրներուն:

Յայտնեց, որ բժշկական առաքելութեան մասնակցող 39 բժիշկներու խումբը կը բաղկանար ոչ միայն Ֆրեզնոյի, այլ նաեւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու տարբեր շրջաններուն մէջ գործող անուանի մասնագետներէ:

Հանդիպման աւարտին Պ. Արքեպիսկոպոսին ճաշի հիւրը եղաւ վեհափառ հայրապետին:

ԱՐՑԱՆԵԱՆ 44-ՕՐԵԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՆԱՀԱՏԱԿ ԳԵՈՐԳ ՀԱՃԵԱՆԻ ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ՎԵՅԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԼԻՅԻ ՆՇՈՒՄ

Կիրակի, 11 հոկտեմբեր 2026-ին, առաւօտեան ժամը 10:30-ին Այնճարի Սուրբ Պօղոս եկեղեցւոյ մէջ հոգեանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ 2020-ի արցախեան 44-օրեայ պատերազմի նահատակ, մուսալեռցի-այնճարցի Գեորգ Հաճեանին եւ անոր հետ նոյն օրերուն Արցախի համար նահատակուած ութ մուսալեռցի տղոց՝ Յարութին Թիւքեանի, Արմէն Սահակեանի, Գեորգ Բաղդիշեանի, Համլէթ Ներսիսեանի, Նուպար Հանեանի, Ռուբէն Չաթալեանի, Սուրեն Գալոյեանի, եւ Յովհաննէս Ալիշեանի եւ Արցախի բոլոր նահատակներուն յիշատակին:

ղովորդապետ Մեսրոպ Ժ. վրդ. Թովալեան ուղղութեամբ նահատակ Գեորգ Հաճեանի բնակարանը, ուր մուտքի պատին տեղադրուած յուշատախտակին դիմաց հոգեւոր հայրերը աղօթք բարձրացուցին առ Աստուած:

Ապա ՀՀԴ «Կարմիր Լեռ» կոմիտէի

Ս. պատարագը մատուցեց Եզնիկի վրդ. Սելվուսեան, որ իր քարոզին մէջ ըսաւ. «Այսօր մեր գլուխները կը խոնարհին Արցախի 44-օրեայ պատերազմի յիշատակին առջեւ: Զառափառ չորս օրեր, որոնք մեր ժողովուրդին համար դարձան անկարգելի ցաւի եւ կորցուեցան օրեր: Օրեր, որոնք ընթացքին մայրեր իրենց զաւակներու վերադարձի յոյսով ապրեցան: Անոնցմէ ոմանք վերադարձան, ոմանք վիրաւոր, ոմանք ալ երբեք չվերադարձան, որոնցմէ էր գիւղիս զաւակ Գեորգ Հաճեանը: Գեորգին սերը մեծ էր Արցախին հանդէպ եւ անոր համար իր թանկագինը՝ կեանքը զոհեց Արցախի պաշտպանութեան համար: Գեորգ հաւատացողն ու մարմնաւորողն էր մեր Տիրոջ՝ Յիսուս Զրիստոսի այն խօսքին, թե՛ «Մեծագոյն սերը այն սերն է, որով մարդ ինքզինքը կը զոհէ իր ընկերներուն համար» (Յովհաննէս 15-13)»:

Արարողութենէն անմիջապէս ետք բոլոր ներկաները, հայր սուրբն ու Այնճարի Հայ կաթողիկէ եկեղեցւոյ ժո-

այնճարցի նահատակ Գեորգ Հաճեանի յիշատակը եւ խոնարհելու անոր հոգիին դիմաց, այլ՝ լսելու այն լուռ պատգամը, զոր ան կտակեց մեզի իր կեանքով, իր գոհաբերութեամբ եւ իր արեւմտ: Ան յիշեց, որ Գեորգ Հաճեան ինչպէս Արցախի համար՝ իբրեւ յաւերժօրէն սաւառնող Վարանգաթաղի խիզախ արծիւներէն մէկը:

Շաբ.ը՝ էջ 6

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍՐԲՈՅ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՅ ՈԳԻՈՎ ՀԶՕՐԱՅԱԾ՝ ԴՊՐԵՎԱՆՔԸ ԲԱՅԱԻ 2026-2027 ՏԱՐԵՇՐԶԱՆԻ ԴՌՆԵՐԸ

Ամեն տարի, Սրբոց Թարգմանչաց տօնին, կը վերաբացուին Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան դպրեվանքի կրթական-ուսումնական տարբեր ճիւղերը՝ վերանորոգ ոգիով շարունակելու Հայ եկեղեցւոյ ազգային ու հոգեւոր առաքելությունը: Առ այդ, կիրակի, 11 հոկտեմբեր 2026-ի առաւօտուն, նախագահութեամբ Արամ Ա. կաթողիկոսին, Անթիլիասի մայրավանքի Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ մայր տաճարին մէջ դպրեվանքի տեսուչ Պարոյր Ծ. վրդ. Շերեմէեան մատուցեց Ս. պատարագ եւ յաւուր պատճառի քարոզեց:

Հայր Պարոյր իր քարոզին բնաբան ընտրած էր Եզնիկի մարգարէի տեսիլքը, ուր Աստուած, մարգարէին մագաղաթ մը տալով, կը թելադրէ ճաշակել զայն: Ան բացատրեց մագաղաթը ճաշակելու խորհրդանշական իմաստը եւ կապեց թարգմանչաց սերունդին գործունեութեան՝ ինչպէս նաեւ՝ անոր իմաստը քրիստոնեական կեանքին մէջ: Ան ըսաւ, որ տեսիլքը տեղի կ'ունենայ Իսրայէլի ժողովուրդի գերութեան ընթացքին, երբ ժողովուրդը, տաճարապով տարուած, հեռացած էր Աստուծմէ: Եզնիկի մարգարէի մագաղաթի ճաշակումը կը հաստատէ մարգարէին կողմէ Աստուծոյ խօսքին ամբողջական ըմբռնումը, որուն իրականացումն էր միայն ան պիտի կարենար Իսրայէլի ժողովուրդը առաջնորդել ամենէն դաժան օրերուն ընդմէջէն: Իսկ մագաղաթի ճաշակումն էր մերի քարոզի համը մարգարէի քիմքին վրայ դիտել կու տայ Աստուծոյ խօսքին քաղցրութիւնը:

Այս աստուածաշնչական դէպքը առնչելով թարգմանչաց սերունդին գործունեութեան՝ հայր Պարոյր հաստատեց, որ հայ գիրերու գիւտը տեղի ունեցաւ՝ կանխելով հայ ազգի պատմութեան տաճարապի ժամանակամիջոցները, որպէսզի հայ ժողովուրդը, մայրենի լեզուով ճաշակելով Աստուծոյ խօսքը, կարենայ ամուր մնալ իր հաւատքին մէջ եւ դիմագրաւել յառաջիկայ բոլոր տաճարապետները: Վերջապէս, ան ըսաւ, որ դպրեվանքը շաղախուած է թարգմանչաց հայրերու տեսիլքին եւ առաքելութեան հետ, որովհետեւ

տեւ Յեղասպանութենէն եւ տարագրութենէն ետք դպրեվանքը նոյնպէս ապրած է գերութեան դաժան պայմաններ եւ հաստատուելով Լիբանան՝ լծուած է հոգեւոր ու աշխարհական առաջնորդներ պատրաստելու սրբազան գործին: Հայր սուրբը նաեւ անկեց, որ այսօր եւս նուազ տաճարապի օրեր չենք ապրիր՝ որպէս հայութիւն, եւ այս տաճարապետներուն

դիմաց դպրեվանքը, թարգմանիչ հայրերու գիտակցութեանը ու ոգիով, պատասխանատուութիւն կը ստանձնէ՝ պատրաստելու ազգն ու եկեղեցին առաջնորդող այնպիսի ղեկավարներ, որոնք Աստուծոյ խօսքին թարգմանը պիտի հանդիսանան:

Սուրբ պատարագի աւարտին հաւատացեալները եւ հայրապետական թափօրը, «Ուրախ լեր» շարականի երգեցողութեամբ, ուղղութեամբ վեհարանի դահլիճ, ուր իրագործուեցաւ գեղարուեստական

Շաբ.ը՝ էջ 6

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՎԵՐԱՄՈՒՏԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Ս. ՎԱՐԴԱՆԱՆՅ ԵԿԵՂԵՅԻՈՅ ՄԷՋ ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ՀՈԳԵՀԱՆԳԱՏԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանի թեմի կիրակնօրեայ վարժարաններու վերամուտին առիթով, նախագահութեամբ Լիբանանի հայոց թեմի առաջնորդ Շահէ արք. Փանոսեանի, կիրակի, 11 հոկտեմբերին Սրբոց Վարդանանց եկեղեցւոյ մէջ անստուգուեցաւ հանդիսաւոր սուրբ պատարագ՝ ներկայութեամբ Լիբանանի թեմի կիրակնօրեայ վարժարաններու մեծ ընտանիքին:

Իր քարոզին մէջ սրբազան հայրը դիտել տուաւ, որ այս շաբաթ կը զուգահեյ պիտի Սրբոց Թարգմանչաց տօնին՝ գիրերու գիւտի յիշատակին: Սրբազանը պատմական ակնարկ մը նետեց այդ ժամանակաշրջանին, թէ ինչպէ՛ս աստուածային աջը Մեսրոպ Մաշտոցի դիմաց պատկերեց հայոց այրութեան, որուն միջոցով թարգմանուեցաւ Աստուածաշունչը, որպէսզի մեր ժողովուրդը ոչ միայն ճանչնայ իր լեզուն, այլեւ իր կեանքի ճամբան կերտէ:

Սրբազանը յայտնեց, որ դարերու ընթացքին, տեսակաւոր վերիվայրումներու բովէն անցնելով հանդերձ, մեր ժողովուրդը իր հաւատքով, իր պատմութեան հաւատարմութեամբ ինքզինք կանգուն պահեց, անեցնելով, որ հակառակ այն իրողութեան, որ մենք կը գտնուինք մեր հայրենիքէն հեռու, տակաւին կը խօսինք, կը գրենք եւ կ'աղօթենք հայրենւով:

Անդրադառնալով կիրակնօրեայ վարժարաններու վերամուտին՝ սրբազանը դիտել տուաւ, որ կիրակնօրեայ վարժարանը հայ ընտանիքին լաւագոյն եւ ամենէն ապահով յենարանն է, եւ այս մէկը պէտք է մեր ժողովուրդը եւ յատկապէս մեր ծնողները լաւ ըմբռնեն, անեցնելով, որ մեր եկեղեցւոյ սրբազան հաւատքը անարատօրէն կը պահպանուի եւ խնամքով նոր սերունդին կ'աւանդուի, որպէսզի նոր սերունդը, իր կարգին, իր մասնակցութեամբ նոր կեանք տայ հայոց մշակոյթին եւ ապահովէ Հայոց պատմութեան շարունակականութիւնը:

Սրբազան հայրը օրհնեց կիրակնօրեայ վարժա-

րանները եւ մասնաւորաբար թեմի ա՛յն բոլոր նուիրեալները, որոնք հոգեւոր եւ ազգային մտադրութեամբ գուրգուրանքով կ'առնչուին կիրակնօրեայ վարժարանին, որպէսզի անոր ընդմէջէն ընտիրը եւ արժեքաւորը փոխանցեն մեր սերունդներուն, որպէսզի այդպիսով ամրութիւն տան մեր համայնական

կեանքին: Սրբազան հայրը օրհնեց նաեւ բոլոր անոնք, որոնք կիրակնօրեայ վարժարանին կողքին կը մնան եւ իրենց մասնակցութեամբ կը զօրակցին Հայ եկեղեցւոյ աւանդ սերունդներուն փոխանցելու նուիրական աշխատանքին:

Պատարագի աւարտին կատարուեցաւ հոգեհանգստեան պաշտօն՝ կիրակնօրեայ վարժարաններու մէջ ծառայած մշակներու հոգիներուն համար:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻՆ ՄԵԶ ԲԱՅՈՒՄԸ ԿԱՏԱՐՈՒԹՅԱՒ ՇՈՒՇԱՆԻԿ ԿՈՒՐԴԻՆԵԱՆԻ 150-ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒՐՈՒՄԸ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Հոկտեմբեր 10-ին Գրականության եւ արուեստի թանգարանին մէջ, «Գալուստ Կիւլպենկեան» հիմնադրամի աջակցութեամբ եւ համագործակցութեամբ «Արդարութեան Նոր մշակոյթ» հասարակական կազմակերպութեան, բացումը կատարուեցաւ բանաստեղծուհի, արձակագիր եւ հասարակական գործիչ Շուշանի Կուրդինեանի 150-ամեակին նուիրուած «Ըմբոստ կինը» խորագրով ժամանակաւոր ցուցադրութեան:

Ցուցադրութիւնը կազմուած է թանգարանին մէջ պահուող Կուրդինեանի հարուստ արխիւային նիւթերու հիման վրայ եւ կը նպատակադրէ վերաբժուել եւ հանրութեան մեծ թիւի ներկայացնել հեղինակին գրական եւ գաղափարական ժառանգութիւնը: Կուրդինեան իր ստեղծագործութիւններուն մէջ եւ հասարակական գործունեութեան ընթացքին անդրադարձած է ընկերային անհաւասարութեան, կիներու ազատագրման եւ իրաւունքներու պաշտպանութեան, ինչպէս նաեւ հայրենիքի ճակատագրին՝ միաժամանակ բացայայտելով կնոջ խոր եւ ազատատենչ հոգին:

Զարուիի Յովհաննիսեան լրագրողներու հետ գրոյցի ընթացքին պատմեց ծրագրի մտայնացման մասին. «Ծրագիրը յառաջացաւ «Արդարութեան Նոր մշակոյթ» հասարակական կազմակերպութեան կողմէ: Շուշանի Կուրդինեան սնուցանեց բոլորս իր ըմբոստութեամբ, խօսքով եւ այս ամէնը՝ տասնամեակ առաջ, երբ Հայաստանի մէջ ընկերային շարժումները բաւական աշխուժ էին, եւ այս ընկերային շարժումներուն մաս կը կազմէր նաեւ **Ֆէմինիստական** պայքարը, կիներու իրաւունքներու եւ հաւասարութեան համար պայքարը, Շուշանի Կուրդինեան կարծես մեր ոգեշնչման աղբիւրն էր: Եւ այդ ժամանակներէն մենք կը սպասէինք այն օրուան, երբ պիտի ուսումնասիրուի անոր ժառանգութիւնը, պիտի գտնուի հասարակութեան առջեւ եւ ցոյց պիտի տրուի, թէ հայ կինը մէկուկէս դար առաջ եւ նոյնիսկ անելի՝ ինչպէ՛ս սկսած են պայքարիլ իրենց իրաւունքներուն համար, եւ այս մէկը շատ կարեւոր է, թէ մենք այս նախագիծով առաջին քայլը առինք ցուցադրութեան, շեշտելով նաեւ Շուշանի Կուրդինեանի 150-ամեակը:

Երիշէ Զարեկցի անուան գրականութեան եւ արուեստի թանգարանի գիտքարտուղար Մարինէ Հարոյեան լրագրողներու հետ գրոյցի ընթացքին նշեց. «Այս ցուցադրութիւնը յղացային եւ կը

կեդրոնանայ երեք կարեւոր հարցերու շուրջ, թէ՛ ո՞վ է Շուշանի Կուրդինեանը, ի՞նչ ժառանգութիւն ձգած է մեզի եւ ինչո՞ւ այդ ժառանգութիւնը կարեւոր է այսօր:

Անոր խօսքով, Կուրդինեանի արխիւին մեծ մասը տակաւին անտիպ է եւ չէ ուսումնասիրուած, բացի յայտնի բանաստեղծութիւններէն՝ ան ժառանգ ձգած է նաեւ հարուստ արձակ, թատերախաղեր եւ նամակակնի:

Անդրադառնալով ցուցադրութեան վերնագիրին՝ Մարինէ Հարոյեան բացատրեց. «Վերնագիրի գաղափարը յառաջացաւ անոր բանաստեղծութենէն: Սկիզբը մտադրեցինք «Ես ըմբոստ կին ստացայ» խորագիրը, սակայն անելի ուշ, կարողով Մարք Նշանեանի Շուշանի Կուրդինեանի բնութագիրը, բացայայտուեցաւ, որ անելի դիպուկ բառազոյգ կարելի չէ գտնելը, որովհետեւ «Ըմբոստ կինը» այն մարդկային տեսակն է, որ բոլորին աչքին անընդունելի ու անըմբռնելի կը թուէր:

Ցուցադրութեան առանձնայատուկ եւ ինքնատիպ հատուածներէն մէկը Շուշանի Կուրդինեանի եւ անոր ապագայ ամուսինին՝ Արշակ Կուրդինեանի անտիպ սիրային նամակագրութիւնն է: Այս նամակները կը բացայայտեն կնոջ եւ տղամարդու փոխյարաբերութիւններու նոր եւ ազատ եզրոյթ, ուր հայ կինը անկաշկանդ կ'արտայայտէ իր զգացումները եւ մտքերը: Նախագիծի ծիրին մէջ կը նախատեսուի յառաջիկային հրատարակել այդ անտիպ նամակակնի, ինչպէս նաեւ՝ պատրաստել վաւերագրական ժապաւեռ:

Հաղորդեց, որ ցուցադրութիւնը ձեւաւորող նկարիչն է Սարգիս Յովհաննիսեանը, որուն ձեւաւորման շնորհիւ ցուցասրահին մէջ իւրայատուկ միջավայր ստեղծուեցաւ՝ ընդգծելով Կուրդինեանի ըմբոստութեան եւ ազատատենչութեան ոգին: Ցուցադրուած հատուածներուն, փաստաթուղթերուն եւ լուսանկարներուն միջոցով այցելուները կարելիութիւն ունեցան հետեւելու հեղինակին կեանքին եւ ստեղծագործական ուղիին՝ մանկութենէն մինչեւ հասուն շրջան:

ՌԱԼՖ ԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱՄՆԱԿՑԵՑԱՒ ԹՈՒԱՅԻՆ ՓՈԽԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԳԻՆԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ 13-ՐԴ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ

«Եուրօմ»-ի գլխաւոր տնօրէն Ռալֆ Երիկեան մասնակցած է «Առաջնորդութեան գինը» խորագիրով 13-րդ տարեկան տարածաշրջանային մարդու-ժի համաժողովի «Թուային փոխակերպման դերը» ըննարկումին: «Եուրօմ»-ը նախաձեռնութեան արհեստագիտական գործընկերն էր: Ժողովին կազմակերպիչներն են նաեւ Հայաստանի «Մարդկային ռեսուրսներ» կազմակերպութիւնը եւ Cascade People & Business-ը:

Ըննարկումի ընթացքին Ռալֆ Երիկեան անդրադարձած է՝ կազմակերպական փոփոխութիւններուն, արհեստագիտութիւններու ներդրման մարտահրաւերներուն եւ այդ գործընթացին մէջ մարդոց եւ առաջնորդներուն դերակատարութեան:

«Թուային փոխակերպման իրական արժէքը միայն ներդրուած արհեստագիտութիւններով չի բացատրուիր: Իւրաքանչիւր փոփոխութեան հիմքին մէջ մարդիկ են՝ անոնց պատրաստակամութիւնը սորվելու, փոխուելու եւ նոր ձեւով աշխատելու: Առաջնորդին պատասխանատուութիւնն է ո՛չ միայն ճիշդ արհեստագիտական որոշումներ կայացնել, այլեւ՝ խումբին օգնել հասկնալու փոփոխութեան նպատակը եւ անցնիլ այդ ճանապարհը միասին», նշած է «Եուրօմ»-ի գլխաւոր տնօրէն Ռալֆ Երիկեան:

«Եուրօմ»-ը՝ իբրեւ համաժողովի արհեստագիտական գործընկեր, աշակցած է այս նախաձեռնութեան իրականացման՝ կարեւոր նկատելով մասնագիտական հարթակները, ուր կը քըննարկուին արհեստագիտական զարգացման, կառավարման եւ մարդկային ներուժի փոխկապակցուած հարցերը:

«Մենք սովորաբար կը տեսնենք եւ կը գնահատենք առաջնորդութեան տեսանելի արդիւնքը, բայց հազուադէպօրէն կը խօսինք այն գինին մասին, որ վճարուած է այդ արդիւնքին համար: Այս համաժողովը կը կեդրոնանայ «քատրէն դուր» մասնագծ կարեւոր հանգանակներու վրայ՝ այն ջանքերուն, աշխատանքին, կորուստներուն եւ

ճախողութիւններուն, որոնք կանգնած են իւրաքանչիւր յաջողութեան ետին», ըսած է Հայաստանի «Մարդկային ռեսուրսներ» կազմակերպութեան հիմնադիր եւ նախագահ Արփի Կարապետեան:

13-րդ տարածաշրջանային այս համաժողովը մէկ հարթակի մէջ համախմբած էր 7 երկիրներէ անելի քան 300 մասնագետներ, առետարական առաջնորդներ եւ փորձագետներ: Մասնակիցները ըննարկած են՝ տաղանդներու ներգրաւումն ու զարգացումը, աշխատաշուկայի փոփոխութիւնները, կազմակերպութիւններու դիմակայունութիւնը, թուայնացման ազդեցութիւնը, ինչպէս նաեւ՝ դժուար որոշումներու կայացումն ու անոնց հետեւանքները առետուրի վրայ:

Համաժողովը կայացած է Երեւանի Երկաթուղային կայարանին մէջ՝ իբրեւ շարժման, ընտրութեան եւ նոր ուղղութիւն վերցնելու խորհրդանիշ:

ՈՍԿԱՆԵԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ 360-ԱՄԵԱԿԻՆ ՆՈՒՐՈՒՄԸ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ

Հոկտեմբեր 8-9 Հայաստանի Ազգային գրադարանին մէջ կայացաւ «Ժառանգութեան պահպանութիւն» յանուն կայուն ապագայի» միջազգային գիտաժողովը՝ նուիրուած հայերէն առաջին տպագիր Աստուածաշունչի 360-ամեակին:

«Այս տարի գիտաժողովը առանձնայատուկ խորհուրդ ունի, որովհետեւ կ'ամբողջանայ 1666 թընականին Ամսթերտամի մէջ հայերէն առաջին տպագիր Աստուածաշունչի տպագրութեան սկիզբի 360-ամեակը: Եթէ 360 տարի առաջ տպագրութիւնը Նոր կարելիութիւն էր լեզուի, մշակոյթի եւ գիտելիքի պահպանման եւ տարածման համար, ապա այսօր՝ արհեստական բանականութեան եւ թուային արհեստագիտութիւններու զարգացման պայմաններուն մէջ, նոյն առաքելութիւնը Նոր մարտահրաւերներ եւ կարելիութիւններ կ'առաջադրէ մշակութային ժառանգութեան պահպանութեամբ զբաղող հաստատութիւններուն», նշեցին Հայաստանի Ազգային գրադարանէն:

Յայտնեց, որ գիտաժողովին մասնակցեցան աշխարհի 22 երկիրներէ անելի քան 110 մասնակիցներ, որոնցմէ 98-ն հանդէս եկան մասնագիտական գեկուցումներով:

Երկօրեայ գիտաժողովի աշխատանքները իրականացան զուգահեռ նիստերու եւ աշխատարաններու ձեւաչափով, Հայաստանի Ազգային գրադարանի թամանեանական մասնաշէնքի տարբեր սրահներու մէջ:

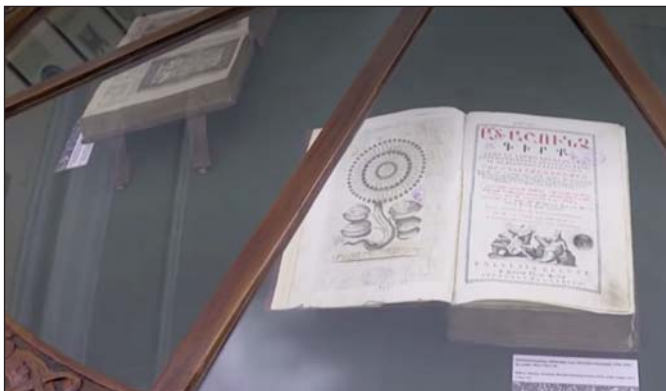
Գիտաժողովի մասնագիտական քըննարկումները ընդգրկեցին Աստուածաշունչը՝ իբրեւ մշակութային ժառանգութիւն, սփիւռքի ժառանգութեան պահպանումն ու հանրահռչակումը, ժառանգութեան թուային փոխակերպումը, ազգային տպագիր եւ վիզուալ ժառանգութեան պահպանումն ու հանրահռչակումը, մասնագիտական զարգացումն ու կառավարումը, լեզուն՝ ազգային ժառանգութեան պահպանման ծիրին մէջ, ինչպէս նաեւ՝ փաստաթուղթերու պահպանութեան, խնամքի եւ վերականգնման արդի հարցերը:

Առանձին քննարկումներ նուիրուեցան Անկախ պետութիւններու հասարակապետութեան երկիրներու գրադարաններուն մէջ ազգային ժառանգութեան պահպանութեան եւ հանրահռչակման փորձին:

Յիշեց, որ կայացան նաեւ մասնագիտական աշխատարաններ, իսկ գիտաժողովի ծիրին մէջ թամանեանա-

կան մասնաշէնքի մեծ ցուցասրահին մէջ բացումը կատարուեցաւ թեմատիկ ցուցադրութեան, ուր ներկայացուեցան տարբեր տարիներու Աստուածաշունչ մատենաներու հնատիպ, հայտնաւորութիւններ: Ցուցադրութիւնը ներկայացուց Հայաստանի Ազգային գրադարանի հաւաքածոյին մէջ պահպանուող տպագիր ժառանգութեան արժեքաւոր

նմուշները՝ ընդգծելով անոնց պատմական մշակութային նշանակութիւնը:

Գիտաժողովի պատուաւոր խօսնակն էր հայագետ, աստուածաբան, գիտական եւ հոգեւորական Լեւոն արք. Չեքիեանը: Անոր երկարամեայ գիտական, կրթական եւ մշակութային գործունեութիւնը նշանակալի ներդրում ունի հայագիտութեան զարգացման, հայկական մշակութային ժառանգութեան ուսումնասիրութեան եւ հանրահռչակման աշխատանքին մէջ:

«Ժառանգութեան պահպանութիւն» յանուն կայուն ապագայի» միջազգային գիտաժողովը նպատակադրեց ձեւաւորել մասնագիտական երկխօսութեան եւ միջազգային փորձի փոխանակման հարթակ՝ նպաստելով տարբեր երկիրներու մասնագետներու միջեւ համագործակցութեան ընդլայնման, գիտական եւ մասնագիտական կապերու ամրապնդման եւ մշակութային ժառանգութեան պահպանութեան ժամանակակից փորձի տարածման:

Հաղորդեց, որ Ռսկանեան Աստուածաշունչի տպագրութեան 360-ամեակին նուիրուած գիտաժողովը միաժամանակ կարելիութիւն ստեղծեց վերաբժուելու հայ տպագիր ժառանգութիւնը:

ԱՐՄԱՏՆԵՐՈՎ ԶԱՒԱՆՔՅԻ ԲԺԺԵԿԸ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒՄԸ Ե ԱՌՈՂՋԱՊԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԳԼԽԱՒՈՐ ՏՆՕՐԵՆԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒԹԵԱՆ

Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութեան գլխաւոր տնօրէնի պաշտօնին համար առաջադրուած թեկնածուներու թիւին մէջ ներառուած է հայ մանկական ուռուցքաբան Գեորգ Թամաժեանը որուն հայրական արմատները կը սերին Վրաստանի Ազարեթ գիւղէն:

Գեորգ Թամաժեան Ազարեթի միջնակարգ դպրոցի նախնին տնօրէն Գեորգ Թամաժեանի եւ ուսուցչուհի Շուշանի Գրիգորեանի թոռն է: Բժիշկին հայրը՝ Նայիրի Գեորգի Թամաժեան, ծնած է մեծցած է Ազարեթ գիւղը, սակայն 1960-ականներուն անոնց ընտանիքը տեղափոխուած է Երեւան:

Բժիշկ Գեորգ Թամաժեան ծնած է 1987-ին, Երեւան: Բժշկական կրթութիւնը նախ ստացած է Երեւանի պետական բժշկական համալսարանին մէջ, այնուհետեւ ուսումը շարունակած է աշխարհի 6 տարբեր երկիրներու մէջ:

Թամաժեանի թեկնածութիւնը Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութեան գլխաւոր տնօրէնի պաշտօնին առաջադրած է Պոցուանայի Հանրապետութիւնը: Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութեան պաշտօնական կայքին մէջ ան ներկայացուած է իբրեւ Պոցուանայի կողմէ առաջարկուած թեկնածու:

Իր առաջադրման մասին Թամաժեան նշած է ընկերային ցանցերու վրայ՝ շնորհակալութիւն յայտնելով Պոցուանայի նախագահ Տոմա Կիտեն Պոցոյին եւ երկրի կառավարութեան՝ իրենց վստահութեան համար:

«Ինծի համար մեծ պատիւ է առաջադրուիլ երկրի մը կողմէ, որ ունի տոկոսութեան եւ յառաջընթացի այդքան հզօր պատմութիւն», գրած է ան:

Թամաժեանի թեկնածութեան առանցքային թեմաներէն մէկը առողջապահական կարելիութիւններու անհավասարութիւնն է:

Տարիներ շարունակ աշխատելով մանկական ուռուցքաբանութեան ոլորտին մէջ՝ ան տեսած է, թէ ինչպէ՛ս նոյն ախտորոշումով երեխաներու բուժման կարելիութիւնները կրնան էապէս տարբերիլ՝ ըստ անոնց ծննդավայրին:

«Ես տեսած եմ երեխաներ, որոնք պարած են, երբ քիչերը կը հաւատային, թէ անոնք կ'ապրին: Տեսած եմ այլ երեխաներ, որոնք մահացած են պարզապէս իրենց ծնած վայրին պատճառով», գրած է Թամաժեան:

Այդ փորձէն ձեւաւորուած է անոր թեկնածութեան առանցքային ուղերձներէն մէկը՝ «Աշխարհագրու-

թիւնը պետք չէ որոշէ, թէ ո՞վ կ'ապրի»:

Թամաժեանի տեսլականին միւս կարեւոր ուղղութիւնը Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութեան նկատմամբ վստահութեան ամրապնդումն է: Ապատեղեկատուութեան տարածման եւ միջազգային կառոյցներու նկատմամբ վստահութեան նուազման պայմաններուն մէջ ան կը խօսի անելի արագ, արդիւնաւետ եւ անդամ պետութիւններու հետ իրական գործընկերութեամբ աշխատող Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութեան անհրաժեշտութեան մասին:

«Տեսլականս յստակ է՝ Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութիւն, որ արդիւն կ'ապահովէ՝ անելի արագ, անելի արդիւնաւետ եւ անդամ պետութիւններու հետ իրական գործընկերութեամբ, որպէսզի առողջապահութեան յառաջընթացը հասնի իւրաքանչիւր մարդու՝ ամէնուրեք», յայտարարած է Թամաժեան:

Յառաջիկայ ամիսներուն ան կը նախատեսէ հանդիպումներ եւ երկխօսութիւն Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութեան անդամ պետութիւններու ներկայացուցիչներու հետ աշխարհի տարբեր տարածաշրջաններու մէջ՝ լսելու անոնց առաջնահերթութիւնները եւ ներկայացնելու իր տեսլականը կազմակերպութեան ապագային մասին:

Հաղորդեց, որ Առողջապահութեան համաշխարհային կազմակերպութեան գլխաւոր տնօրէնի ընտրութիւնը երկարատեւ՝ երկամեայ գործընթաց է: Մեպտեմբեր 24-ին աւարտած էր թեկնածուներու առաջադրման գործընթացը: Նոր գլխաւոր տնօրէնի ընտրութիւնն ու հաստատումը տեղի պիտի ունենայ 2027 թուականի մայիսին՝ Առողջապահութեան համաշխարհային ընդհանուր ժողովի 80-րդ նստաշրջանի ընթացքին:

«ԳՈՂ՝ ՍԻՐՏԸ ԳՈՂ»․ ԵՐԲ ՍԷՐԸ ԴՈՒՌԸ ԿԸ ՇՓՈԹԷ, ԻՍԿ ԱՄՈՒՍԻՆՆԵՐԸ՝ ԻՐԱՐ…

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ «ԳԱՍՊԱՐ ԻՓԷԿԵԱՆ» ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ՝
ԾԻԾԱՂԻ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽԱՌՆԱՇՓՈԹԻ
ԵՒ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ԲԱՐՔԵՐՈՒ ԲԱՅԱՅԱՅՏՄԱՆ ԲԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

Թատրոնը երբեմն մարդը կը ծիծաղեցնէ մոռցնելու համար առօրեայ հոգերը, երբեմն ալ կը ծիծաղեցնէ յիշեցնելու համար այն իրականութիւնները, որոնց մասին հասարակութիւնը կը նախընտրէ լռել: Իսկ երբ երկուքը կը հանդիպին նոյն բեմին վրայ, հանդիսականը կը յայտնուի հետաքրքրական կացութեան մը դիմաց. կը խնդայ իր տեսածին վրայ, բայց երբեմն կը մտածէ նաեւ, թէ արդեօք այդ ծիծաղին ետին որքանով ծանօթ իրականութիւն մը կը պահուըտի:

Այսպիսի ապրում մը ունեցայ ուրբաթ, 9 հոկտեմբերի երեկոյեան, «Յակոբ Տէր Մելքոնեան» թատերասրահին մէջ, ուր Համազգայինի «Գասպար Իփէկեան» թատերախումբը ներկայացուց «Դող՝ սիրտը զող» կատակերգութիւնը՝ Յակոբ Տէր Ղուկասեանի բեմադրութեամբ:

Ներկայացումը յաջող էր իր ամբողջութեան մէջ: Բեմայարդարումը՝ գեղեցիկ, ճաշակաւոր եւ նիւթին համապատասխան, լուսաւորումը՝ մտածուած, իսկ դերակատարներուն խաղարկութիւնը՝ աշխուժ ու համոզիչ: Հանդիսականներուն քաջալերական ներկայութիւնն ալ, իր կարգին, վկայութիւն մըն էր, որ լիբանանահայ մշակութային կեանքը տակաւին ունի իր հաւատարիմ սիրահարները:

Ներկայացման ամբողջ գործողութիւնը կը զարգանար բնակարանի մը մէջ: Սովորական բնակարան մը՝ իր դռներով, մուտքերով ու ելքերով, ուր սակայն ընտանեկան կեանքը այնքան խճճուած էր, որ պահ մը հանդիսականն անգամ կրնար կորսնցնել իր կողմնորոշումը՝ ո՞վ որո՞ւն ամուսինն էր, ո՞վ որո՞ւն կինը, ո՞վ որո՞ւն սիրահարը, եւ ամենակարեւորը՝ ո՞վ ի՞նչ կը պահէր, որմը՝…

Այնպիսի խառնաշփոթ մը ստեղծուած էր, որ եթէ

Նայ՝ քանդել վստահութիւնը, վիրաւորել մարդկային արժանապատուութիւնը եւ խաթարել ընտանիքի բարոյական հիմքերը:

Այս առումով, «Դող՝ սիրտը զող» ներկայացումը իր զուարթ ընթացքին մէջ կը պարունակէր նաեւ լուրջ ենթախորք մը:

Դերասաններուն եւ բեմադրիչին յաջողութիւնը

ցումի յաջողութեան կարեւոր նախապայմաններէն մէկը դերակատարներուն կողմէ իրենց կերպարներուն իւրացումն է:

«Գասպար Իփէկեան» թատերախումբի դերակատարները յաջողած էին այս ուղղութեամբ:

Անոնք կրցան իրենց մարմնաւորած կերպարներուն տալ՝ անհրաժեշտ աշխուժութիւնը, կատակերգական իրավիճակներուն համապատասխան արտայայտչականութիւնը եւ բեմական ներկայութիւնը: Յատկապէս գնահատելի էր այն ճիգը, որով կրցան պահպանել ներկայացումին շարժուն ընթացքը՝ ընտանեկան խառնաշփոթի բազմաթիւ հանգույցներուն ընդմէջէն:

Ներկայացման նախօրեակին առիթը ունեցայ կարճ զրոյց մը ունենալ՝ բեմադրիչ Յակոբ Տէր Ղուկասեանին հետ:

Ան շարժապատկերի մասնագիտական ուսում ստացած է Սեն ժոզեֆ համալսարանին մէջ, ուր դուրական վկայականի արժանացած է 2020 թուականին: Ուսումնական տարիներուն հետեւած է նաեւ թատերական դէպքերի ղեկավարի և բեմադրիչի զատասխանատուութիւնը:

Մնոր բեմադրական վաստակը կը հաշուէ տալը եւ աւելի ներկայացումներ: Թատերական գործունեութիւն ունեցած է նաեւ Հայաստանի մէջ, իսկ իր նախածեռնութիւններուն մաս կը կազմէ արաբական թատերախումբի մը ստեղծումը: Տէր Ղուկասեան իր բեմադրական աշխատանքը բնորոշեց հետաքրքրական բառով մը՝ «արկածախնդրութիւն»:

Ան այս բնորոշումը կը կապէ իր ընտրած իւրայատուկ նիւթերուն, որոնց բեմադրութիւնը երբեմն կը պահանջէ համարձակութիւն, նոր մօտեցում եւ պատրաստակամութիւն՝ անդրադառնալու հասարակութեան մէջ զգայուն նկատուող հարցերու:

Կը կարծես, թէ բնորոշումը տեղին է:

Որովհետեւ «Դող՝ սիրտը զող»-ի նման նիւթ մը բեմ բարձրացնելը որոշ չափով իսկապէս արկածախնդրութիւն է: Մարդկային հասարակութիւնը յաճախ պատրաստ է ուրիշներու ընտանեկան պատմութիւնները հետաքրքրութեամբ լսելու, երբեմն նոյնիսկ՝ մանրամասնութիւններուն ծանօթանալու, սակայն աւելի դժուարութեամբ կը հանդուրժէ, երբ նոյն երեւոյթները հրապարակաւ կը ներկայացուին եւ քննադատութեան առարկայ կը դառնան:

Հասկանալով այս է նաեւ թատրոնի արժանիքներէն մէկը. ան կրնայ բարձրաձայնել այն, ինչ որ յաճախ միայն փսփսուքով կը փոխանցուի առօրեայ կեանքի մէջ:

Տէր Ղուկասեան կը շարունակէ իր ստեղծագործական աշխատանքը եւ կը պատրաստէ նոր բեմադրութիւններ:

Անոր ընտրած ճանապարհին մէջ հետաքրքրական էր այն է, որ ան կը փորձէ թատրոնը պահել իբրեւ ապրող արուեստ՝ մարդկային վարքագիծը դիտարկելու, խարցարումներ կատարելու եւ հանդիսականին հետ հաղորդակցելու միջոց:

Մշակութային ծառայութիւն՝ դժուարին պայմաններու մէջ

Այս ներկայացումին առիթով անհրաժեշտ կը նկատուէ անդրադառնալ նաեւ լիբանանահայ մշակութային միութիւններու գործունեութեան:

Մենք յաճախ կը գնահատենք բեմ բարձրացող դերասանը, կը ծափահարենք ներկայացումի աւարտին եւ կը հեռանկարէն սրահեն՝ մեզի հետ տանելով հաճելի երեկոյի մը տպաւորութիւնը:

Սակայն այդ քանի մը ժամուան հաճոյքին ետին գոյութիւն ունի շաբաթներու, երբեմն ամիսներու աշխատանք:

Փորձեր, դերերու ուսումնասիրութիւն, բեմայարդարում, լուսաւորում, կազմակերպչական աշխատանք, անհատական գոհողութիւններ եւ բազմաթիւ կամաւորներու անաղմուկ մասնակցութիւն:

Անաւել է՝ երբ խօսքը լիբանանահայ իրականութեան մասին է:

Տնտեսական ու ընկերային ծանր պայմաններու մէջ, երբ առօրեայ կեանքի հոգերը յաճախ կը խլեն մարդոց ժամանակն ու տրամադրութիւնը, մշակութային գործունեութիւն կազմակերպելը ինքնին գնահատելի իրագործում մըն է:

ԱՅՈՒՆ ԾԻՐՏԵՄԵՆ
Շար.ը՝ Էջ 6

ՉՄՄԱՌՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԿՂԵՐԻ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴ ԵՒ ՄԵԾԱՒՈՐ ՉՄՄԱՌՈՒ ՄԱՅՐԱՎԱՆՔԻ՝ ՄԱՇՏՈՑ Թ.Ծ.Վ. ՉԱՀԹԵՐԵԱՆ ԱՐԺԱՆԱՅԱՒ ՍԱՒՈՅԱՑ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏԱՆ «ՀՈԳԵՒՈՐ ՍՊԱՅ»-Ի ԲԱՐՁՐ ԿՈՉՈՒՄԻՆ

26 սեպտեմբեր 2026 թուականին Թուրքիի (Իտալիա) մէջ տեղի ունեցաւ պատմական ու մշակութային մեծ նշանակութիւն ունեցող փառաշուք հանդիպում մը՝ Սաւոյաց արքայական տան տարեկան համաժողովը՝ գլխաւորութեամբ Նորին արքայական մեծութիւն, Փիեմոնթի եւ Վենետիկի իշխան, արքայազն Էմմանուէլ Ֆիլիպերթօ տի Սաւոյայի:

Սոյն պատմական, հոգեւոր, մշակութային եւ քաղաքական մեծարժեք արարողութեան առաջին անգամն ըլլալով իր մասնակցութիւնը բերաւ նաեւ հայկական պատուիրակութիւնը: Արարողութիւնը սկիզբ դրաւ սաւոյական արքայական տան հետ յարաբերութիւններու խորացումի եւ հաստատութեան կարգաւորման, որուն գլխաւոր շատագույն է դրկտոր Ռուբեն Ղազարեան՝ Սուրբ Մորիսի եւ Սուրբ Ղազարոսի կարգի ասպետ: Ան Վատիկանի եւ Իտալիոյ Հանրապետութեան բարձրակարգ ու արհեստավարժ գիտնական-մասնագէտներու խումբի մը հետ համագործակցութեամբ, ժամանակէ մը ի վեր կ'ուսումնասիրէ Սուրբ Աթոռի առաքելական արխիւներու մէջ պահպանուող պատմական շատ կարեւոր արժեք ներկայացնող, մեծ մասամբ դեմքն չհետազօտուած այն փաստաթուղթերը, որոնք կը վերաբերին հայոց պետականութեան տարբեր շրջաններուն, մասնաւորապէս՝ Կիլիկիոյ հայոց թագաւորութեան, որոնք Նոր լոյս կը սփռեն հայկական ինքնութեան ու պետականութեան հետ առնչուած պատմական, պետական եւ եկեղեցական դիւանագիտութեան, ինչպէս նաեւ՝ բազմադարեայ մշակութային իրողութիւններու վրայ:

Էմմանուէլ Ֆիլիպերթօ իշխանը՝ հանրահռչակ գործարար, հանրային-հեռուստատեսային դէմք եւ մշակութային ու բարեգործական բազմաթիւ ծրագիրներու համակարգող, իր գործունեութեամբ նպատակադրած է պահպանելու պատմական եւ մշակութային արժեքները, ինչպէս նաեւ Նոր հորիզոններ բացած՝ երիտասարդ սերունդին առջեւ:

Այս առիթով Սաւոյաց արքայական տան պետին կողմէ Մաշտոց թ. ծ. վրդ. Չախթերեանին շնորհուրեցաւ Սուրբ Մորիսի (Մարիկիոս) եւ Ղազարոսի ասպետական կարգի «Հոգեւոր սպայ»-ի բարձրաստիճան պաշտօնական վկայականը: Այս քայլով գերապայծառը ստանձնեց նաեւ հայկական միջավայրի մէջ ձեւաւորուող արքայական եւ ասպետական անաւորոյթներու եւ համակիրներու հոգեւոր վարիչի՝ պաշտօնապէս հոգեւոր առաջնորդի առաքելութիւնը:

Ստորեւ կը ներկայացնենք պաշտօնական վկայագիրի խալաթներէ հայերէն թարգմանութիւնը:

ՆՈՐԻՆ ԹԱԳԱՌՈՐԱԿԱՆ
ԲԱՐՁՐՈՒԹԻՒՆ
ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ՖԻԼԻՊԵՐԹՕ

ՍԱՌՅԱ ԴՈՒՄ, ՓԻԵՄՈՆԹ ԻՇԽԱՆ, ՎԵՆԵՏԻԿԻ ԻՇԽԱՆ՝ ԱՍՏՈՐՈՅ ՈՐՈՐԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃԱՌԱՆԱԳԱՆ ԻՐԱՌՈՒՆԵՐԻ՝ ՍՈՐԻՍ ՍՈՐԻՍԻ ԵՒ ԴԱԶՆՈՐՈՍ ԿԱՐԳԻ ԺԸ ՄԵՇ ՍԱԳԱՍՏՐՈՍ

ԱՏՈՐԱԳՐԱԾ Ե ԶԵՏԵՒԱԼ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԱԿԱՆ ԶՐԱՄԱՆԱԳԻՐԸ՝ «ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵԱԼՈՐԻ ՍՈՐԻՍ ՍՈՐԻՍԻ ԵՒ ԴԱԶՆՈՐՈՍ ԿԱՐԳԻ ԿԱՐԳԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՐԴԸ ԵՒ ԶԱՇՈՒՄ ԱՌՆԵԼՈՎ ԶԵՌԸ ԲԵՐՈՒՄԸ ՅԱՏՈՒԿ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԱՐԺԱՆԻՔՆԵՐԸ, ՇՆՈՐՈՐԱԾ Է՝

Գերապայծառ
Մաշտոց Թ.Ծ.Վ. Չախթերեանի
ՍՈՐԻՍ ՍՈՐԻՍԻ ԵՒ ԴԱԶՆՈՐՈՍ ԿԱՐԳԻ ՍՊԱՅԻ ՊԱՏՐՈՒՆԵԱՆԸ,
ԿԱՌՆԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ՆԱԽԱՏԵՍՈՒՄԸ
ՏԻՏՐՈՍԱՆԵԱՆՆԵՐԸ ԿՐԵԼՈՒ
ԻՐԱՌՈՒՆԵՐԻ: ՍԱՌՅԱՑ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏԱՆ ՏՈՂԱՅԱՅԻՆ ԿԱՐԳԵՐՈՒ ՄԵՇ ԴԻԱՆԱԴԻՏԻՆ ՅԱՆԶՆԱԴՐՈՐԱԾ Է, ԱՐԱՆԱԳՐՈՒՄԵՆ ԵՏԸ, ԻՐԱՎԱՆԱՑՆԵԼ ԵՒ ԶԱՐՈՐԴԵԼ ՍՈՅՑ ԶՐԱՄԱՆԱԳԻՐԸ:

ՍԱՌՅԱՑ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՏԱՆ ՏՈՂԱՅԱՅԻՆ ԿԱՐԳԵՐՈՒ ՄԵՇ ԴԻԱՆԱԴԻՏԸ
Ի ԿԱՏԱՌՈՍ ԸՆԴՈՐՈՐԱԾ ԿԱՐԳԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԸ, ՈՐ ԳԵՐԱՊԱՅԺԱՌ
Մաշտոց Թ.Ծ.Վ. Չախթերեանը
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՍՈՐԻՍ ՍԱՌԻԿԻՈՍԻ ԵՒ ԴԱԶՆՈՐՈՍ ԿԱՐԳԻ ԸՆԴՈՐՈՐԱԾ ՑՈՒՑԱԿԻՆ ՄԵՃ՝ ՍՊԱՆԵՐՈՒ ԸՆԱՐԵՆ 1160 ԹՈՒՄԱՅԱՄԱՐԻՆ ՏԱՎ: ՏՐՈՒՄԸ Ե ԺԸՆԵՒ, 30 ՅՈՒՆԻՍ 2026-ԻՆ:

Այս իրադարձութիւնը իր մէջ կը կրէ խորհրդանշական, մշակութային, դիւանագիտական եւ «փափուկ ուժի» հղսկայական նշանակութիւն: Հանրապետական Սաւոյաց տոհմը ժամանակակից Իտալիոյ Հանրապետութեան մէջ չունի պետական, քաղաքական անմիջական իշխանութիւն, սակայն ան կ'ապահովէ եւ կը կարողանայ երաշխաւորել՝

1.- Հայկական հարցերու եւ մշակութային տեսանկիւններէն մը եւրոպական շրջանակներու մէջ. տրուած ըլլալով, որ իշխան Ֆիլիպերթօն եւրոպական ազնուական տոհմի այժմու ներկայացուցիչ է եւ լայն կապեր ունի եւրոպայի բարձրաշխարհիկ, բարեգործական եւ քաղաքական վերնախաւի հետ:

2.- Պատմական կապերու վերականգնում. Սաւոյական տոհմը պատմականօրէն աղերսորէ ունեցած է Կիլիկիոյ հայկական թագաւորութեան հետ, որով Կիլիկիոյ թագաւորներու տիտղոսներուն մէջ մասը խաչասերումներով փոխանցուած էր եւրոպական միապետական տուններէ:

ՍՕՒԷ ՓԻԼՈՒՄԵՆ
Շար.ը՝ Էջ 6

«ԴՈՂ` ՍԻՐՏԸ ԳՈՂ»․ ԵՐԲ ՍԷՐԸ ԴՈՒՌԸ ...

Շարունակում 5-րդ էջին

Մեր համայնքային թատրոնին դերակատարները, մեծ մասամբ, սիրողներ են՝ բառին ամենագեղեցիկ իմաստով։ Անոնք բեմ կը բարձրանան՝ թատրոնի հանդեպ սիրով, իրենց մշակութային միության նուփ-րումով եւ համայնքին ծառայելու գիտակցութեամբ։

Յետեւաբար իրենց աշխատանքին արժէքը կարելի է չափել նաեւ այն պատրաստակամութեամբ, որով անոնք իրենց անձնական ժամանակէն բաժին մը կը յատկացնեն հայ մշակոյթին։

Այս իմաստով Համազգայինի եւ անոր «Գասպար Իփեկեան» թատերախումբին աշխատանքը կը շա-րունակէ կարեւոր աւանդութիւն մը՝ հայ թատրոնը կենդանի պահելու եւ զայն նոր սերունդներուն փո-խանցելու առաքելութիւնը։

Հայկական թատրոնը նաեւ հանդիպման վայր է։ Անոր բեմին վրայ կը հնչէ հայերէն խօսքը, կը դրսեւո-րուի ստեղծագործական միտքը, կը մշակուի գեղա-րուեստական ճաշակը, եւ կը պահպանուի համայն-քային մշակութային հաղորդակցութիւնը։

Այս բոլորին համար գնահատանքի արժանի են մեր մշակութային միութիւնները, որոնք դժուարու-թիւններու դիմաց կը շարունակեն ստեղծագործել ու ծառայել։

Գնահատանք՝ բեմին վրայ եւ բեմին ետին աշխատողներուն

«Դող՝ սիրտը գող» ներկայացումին յաջողութեան առաջին հերթին գնահատանքի արժանի են Համազ-գայինը եւ անոր «Գասպար Իփեկեան» թատերա-խումբը։

Գնահատանքի խօսք՝ բեմադրիչ Յակոբ Տէր Ղուկասեանին, օգնական բեմադրիչ Փաթիկ Գուլաճեա-նին, ինչպես նաեւ դերակատարներ՝ ժան Պէշերճեա-

ԶՄՄԱՌՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԿՂԵՐԻ...

Շարունակում 5-րդ էջին

Ուստի այս քայլը խորհրդանշանակօրէն կը վերա-դարձնէ հայութեան դարաւոր պատմական կապերը եւ-րոպական ազնուականութեան աւանդոյթներու հետ։

3.- Մշակութային եւ բարեգործական նախագիծ-ներ. Իշխանին գլխաւորած հիմնադրամներուն միջո-ցով հնարաւոր է ներգրաւել եւրոպական տնտեսու-թիւն եւ ուշադրութիւն՝ Հայաստանի եւ սփիւռքի պատմամշակութային կոթողներու պահպանման եւ երիտասարդական կրթական ծրագիրներու իրակա-նացման համար։

4.- Իսկ Չմմառու պատրիարքական կղերի միաբա-նութեան մայրավանքին համար միջազգային հեղի-նակութեան բարձրացումը կ'ամրապնդէ։ Գերապայ-ծառ տիրոջ ստանձնած այս պաշտօնին միջոցով մի-ջազգային արքայական եւ ասպետական կարգերու շրջանակներէն ներս նաեւ կը հնչէ մայրավանքի անունը եւ կը տարածէ անոր վսեմ առաքելութիւնը՝ որպէս հայ իողեւոր եւ մշակութային կարեւորագոյն կեդրոններէն մին։ Մայրավանքի կապերու ամրապըն-դումը եւ սերտացումը կաթողիկէ Եւրոպայի եւ յատ-

նին, Սարին Պազգայեանին, Վարդան Ազնաւուրեա-նին, Անի Պարիկեանին, Դալար Արսլանեանին, Խա-չիկ-Հրակ Տեմիրճեանին եւ Մելիք Պետրոսեանին։

Նոյնքան գնահատելի է ձեւաւորումի պատասխա-նատու Ասպետ Աւետիքեանին աշխատանքը, որուն նպաստը տեսանելի էր բեմական միջավայրի ճաշա-կաւոր ներկայացման մէջ։

Շնորհակալութեան արժանի եւ նաեւ օժանդակ աշխատակըներուն իրենց մասնակցութիւնը բերած՝ Փաթիկ Չարմէնեանը, Կարօ Պապէթեանը եւ Նանար Անտոնեանը։

Առանձնայատուկ գնահատանք՝ «Յակոբ Տէր Մել-ջոնեան» թատերասրահի վարչութեան, ինչպէս նաեւ՝ այն բոլոր անհատներուն եւ կազմակերպութիւննե-րուն, որոնց նիւթական, բարոյական կամ կազմա-կերպչական աջակցութեամբ կարելի դարձաւ այս ներկայացումին իրագործումն ու յաջողութիւնը։

Թատրոնը հաւաքեալան արուեստ է։ Բեմին վրայ երեցող իւրաքանչիւր յաջողութեան ետին կան նաեւ անուններ, որոնք թերեւս չեն լսուիր ծափահարու-թիւններու պահուն, սակայն որոնց աշխատանքը ան-բաժանելի մասն է ամբողջական արդիւնքին։

Երեկոյեան աւարտին հանդիսականները հեռա-ցան ժպիտով՝ իրենց հետ տանելով հաճելի ժամանցի մը տպաւորութիւնը։

Բայց թատրոնին իսկական յաջողութիւնը երբեմն կը սկսի ճիշդ այն պահուն, երբ ներկայացումը կ'ա-ւարտուի։

Վերջապէս, սորվիքը արժեւորել է գնահատել մեր համայնքի առօրեան գունաւորող միութիւններուն, կազմակերպութիւններուն եւ կառոյցներուն աշխա-տանքը։

ՍՐԲՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆԶԱՅ ...

Շարունակում 3-րդ էջին

կոկիկ յայտագիր, որ կ'ընդգրկեր՝ աս-

տուածաշնչական ընթերցում, աս-մունք, շարականներ եւ ազգային եր-գեր եւ տեսուչ հայր սուրբի խօսք։

Պարոյր Ժ. Վրդ. Շերեւզեան իր խօս-քին մէջ դիտել տուաւ, որ գիրերու գիւ-տը հայու ինքնւորոյն մշակոյթի կազ-մաւորման ճառագայթող արեւածագ է, ուրկէ կը շողան Աստուծոյ մեծահրաշ գօրութիւնն ու հայու ոգին դրսեւորող անշեղ կամքը։ Այս գիտով սկիզբ դըր-ւեցաւ ազգային եւ եկեղեցական կեան-քին՝ «ապացուցելով բոլորին, որ արե-ւածագ կերտելու համար պէտք է նախ արեւածաղը տեսնել միտքի ու հոգիի խորքերուն մէջ»։

Սահակ Բ. Խապայեան կաթողիկոս հետեւեցաւ այս օրինակին եւ Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան առաքելութեան վերածնունդն ու արեւածագը տեսաւ դպրեվանքի հիմնադրութեամբ։ «Նոյն արեւածագներու յոյսով է, որ դպրե-վանքը իր տարեշրջանի բացումը կը կատարէ այսօր՝ իր առաքելութեան սլացքը միախառնելով մետրոպեան տեսիլքին, Սահակ կաթողիկոսի աննը-կուն կամքին, Բաբգէն Կիլւեսէրեան աթոռակից կաթողիկոսի ուսումնա-տենչ շունչին եւ առաջին տեսուչ Շահէ Ժ. Վրդ. Գասպարեանի վաստակին։ Կը գիտակցինք, որ մեզի այդ արեւածա-գերը ժառանգել ու վայելել չէ կտակ-ւած միայն, այլ վստահուած է նոր արեւածագեր կերտելու կոչումն ու պարտականութիւնը։ Եւ ահա այդ գի-տակցութեամբ, դպրեվանքի տարեմու-տի արեւելքին հետ, կը վերանորոգենք մեր ուխտը՝ վառ պահելու մետրոպեան շունչը եւ թիավարելու ներկայ կեանքի պայմաններու ակեւոծող դժուարու-թիւններուն ընդմէջէն»։

Աւարտին ան խնդրեց, որ հայ ժողո-վուրդի զաւակները, հաւատարիմ մնա-լով մետրոպեան ուխտին, մնայուն քա-ջալեր հանդիսանան այս դարբնոցին, որպէսզի սփիւռքահայութեան կեանքը կենսաւորուի նոր մարդուժով եւ գիտա-կից սերունդներով։ Վերջապէս, ան կա-թողիկոսը հրաւիրելով՝ ըսաւ. «Վեհա-փա՛ռ տէր, ձեր կաթողիկոսական ցու-պին տակ, աւելի քան երեսուն տարի, դպրեվանքը իր դռները լայն բացած է բոլորին ընդառաջ՝ ազգին տալով առաջնորդներ, վարդապետներ, քա-հանաներ, ուսուցիչներ եւ նուիրեալ զաւակներ։ Վստահելով ձեր առաջնոր-դութեան, դպրեվանքի մեծ ընտանիքը՝ տեսչական կազմով, ուսուցիչներով, Տիկնանց խորհուրդով եւ աշակերտու-թեամբ, այստեղ եկած ենք խնդրելու ձեր հայրական օրինութիւնն ու լսելու ձեր պատգամը, որպէսզի ձեզմով առաջնորդուելու եւ ձեզմէ ներշնչուե-լով՝ այս տարեշրջանը մեկնարկենք մետրոպեան շունչով եւ զայն աւար-տենք փայլուն բերքով՝ ի սպաս մեր ազգին ու եկեղեցիին»։

Այս առիթով իր պատգամը յղեց Արամ Ա. կաթողիկոս, որ ընդգծեց ինք-նութեան կարեւորութիւնը՝ հաւաքա-կան կեանքի բարգաւաճման մէջ։ Հայ-րապետը վերոյիշեցուց, որ ինքնութիւնը ազգի մը գոյատեւման եւ հզօրացման երաշխիքն է, մանաւանդ՝ պատմու-թեան փոթորիկներուն դիմաց։ Ինքնու-թեան կերտման հիմնական ազդակնե-րը կը հանդիսանան՝ ազգային արժեք-ները, խորհրդանիշները, ասանդու-թիւններն ու իտեալները, որոնք լոկ

տեց, որ մենք պէտք է միշտ յարգենք եւ յիշենք մեր նահատակները մեր առօրե-ային մէջ, սորվինք անոնց պատմու-թիւնները, պահենք անոնց ընտանիք-ներուն արժանապատուութիւնը եւ մեր զաւակներուն փոխանցենք ոչ միայն անոնց անձնագոհութիւնը հայրենիքի ազատագրութեան համար, այլ նաեւ՝ անոնց կեանքը, երազները եւ հայրենի-քին հանդէպ ունեցած անյազ սերը։

«Կը խոնարհինք բոլոր անոնց դի-մաց, որոնք իրենց արիւնը թափեցին հայ ժողովուրդի եւ մեր հայրենիքին համար։ Թող իրենց յիշատակը մնայ անմահ, հողը՝ սուրբ, անունը՝ անչնչե-լի եւ իրենց զոհաբերութիւնը՝ մեր խըղ-ճին մէջ յաւերժ կենդանի», շեշտեց Կա-րէն Հերկեյեան։

Ապա ներկաները ուղղուեցան «Սարգիս Շէրիեան» ժողովրդային կեդրոն, ուր ՀՅԴ-ԼԵՄ-ի «Շաւարշ Միսաքեան» մասնաճիւղի անդամնե-րուն կողմէ ծաղկեփունջ մը գետեղուե-ցաւ նահատակներու յուշակոթողին առջեւ՝ ի յարգանք Արցախի նահա-տակներու յիշատակին։

Յիշատակի ձեռնարկը եզրափա-կուեցաւ «Վերքերով լի» երգով՝ յար-գանքի եւ երախտագիտութեան տուրք մատուցելով նահատակներու անմահ յիշատակին։

ԺԱՄԱՆՅ

ԽԱՉԲԱՌ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ

- Խուանչ, տանջանք։
- Խելացի - Հանդարտ։
- Արական օտար անուն - Լակ։
- Համադա տական շաղկապ - Խրճիխ։
- Ափրիկեան երկիր։
- Կրկնուած բաղաձայններ - Իրերայաջորդ տաւեր - Սահմանային տուրք (խակ)։
- Տա կալսին չա մուսուցած - Լեցուն։
- Թալախ - Մարի Աջմաճեանի բանաստեղծական երկերէն՝ «... Գեղթն»։
- Հոտաւետ ծաղիկ մը։
- Աւազ - Չիշշեւ, ջմուաբերել։
- Լիբանանի գետ երէն - Թիւ։

ՈՐԴԱՂԱՅԵԱՅ

- Ալքի կափարիչ - Ցայտնի - Այբուբենէ։
- Յվն - Կիլիկեան նահանգի ստ։
- Շփոթ լուր - Հայաստանի լեռներէ։
- Ձիւք - Անքաժին։
- Մելը - Յիշատակում։
- Մ. Ս. Որբունիի ծննդա վայրը - Այսինջը։
- Ցաւի ճիւղ - Մադիսա մի թագաւորներէ։
- Տերեփ ուկ - Կիլիկեան ուստան - Ձայնակից տաւեր։
- Համուակ - Քրիստոս իւրն հարսնետր եր։
- Անձայր՝ բափ - Մոհամետի փեսան - ժխտական մասնիկ։
- Ինքնագլուխ - Խորը։

Պատրաստեց՝ **Տ. Մ. ԱՐԱՋԱՐԵԱՆ**

ՍՈՒՏՈՔՈՒ

	6			9	2		4
	2			6		1	
5	1		8				
4			8		3	9	
2			4			5	
	3			1	4		
6			7				9
	4				7	3	5
	3		9				

Հորիզոնական եւ ուղղահայեաց 9 շարքերով եւ սիւնավներով (9x9) կազմուած գնացանցը բաղկացած է իւրաքանչիւրը 9 թառակուսի հաշուող 9 բաժիճներէ (8x8)։ Բացառումի սկզբունքին կիրառումով իւրաքանչիւր թառակուսիի մէջ թուանշում մը գնահղել՝ պնմախ մը, որ հորիզոնական իւրաքանչիւր շարք, ուղղահայեաց իւրաքանչիւր սիւնակ եւ 9 թառակուսիիոց իւրաքանչիւր բաժին ունենայ չէմ 9 թուանշումները՝ իւրաքանչիւր թուանշում միայն մեկ անգամ գործածուելու պայմանով։ Այլ խօսքով՝ ո՛չ մէկ պարագայի արտօնուած է թուանշում մը կրկնել միեւնոյն շարքին, սիւնակին եւ բաժիճին մէջ։ Այսպէս հաճաք՝ կարգ մը թուանշումներ իրենց ճշգրիտ թառակուսիներուն մէջ գնահղուած են։

ՆԱԽՈՐԴ ԺԱՄԱՆՅԻ ԽԱՂԵՐՈՒ ԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐԸ

	ԽԱՉԲԱՌ										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	3	Ա	Ա	Ա	Ա	Գ	Գ	Ե	Ե	Ե	Ճ
2	4	Դ	Դ	Դ	Դ	Ա	Ա	Ս	Ս	Դ	Ա
3	5	Վ	Ե	Ճ	Դ	Ս	Ա	Ա	Գ	Ա	Կ
4	6	Ա	Ս	Խ	Ա	Ս	Վ	Ա	Դ	Ս	Ե
5	7	Ա	Ա	Ա	Ա	Բ	Ա	Ի	Խ	Թ	
6	8	Ի	Բ		Ա	Ա	Դ	Ա	Ա	Ա	
7	9	Ա	Ա	Վ	Ե	Դ	Դ	Դ	Ե	Ե	Ե
8	10	Ա	Ա	Բ	Ա	Ս	Ա	Ա	Ա	Ա	Ա
9	11	Ա	Դ	Ա	Ա	Բ	Ա	Ա	Ա	Ա	Ա
10	12	Ա	Ա	Ա	Ա	Բ	Ա	Ա	Ա	Ա	Ա
11	13	Ա	Ա	Ա	Ճ	Ի	Ա	Ս	Ս	Դ	Ա

ՀԵԾԵԼԱՐՇԱՐ

ԼԻԲԱՆԱՆ 4-ՐԴ ՊՐՈՆՁԷ ՄԵՏԱԼ ՄԵՆ ԱԼ ՇԱՀԵՑԱԻ

Լիբանանի հեծելաքաշի հաւաքականը կը շարունակէ իր յաջող ելոյթները՝ Արաբական երկիրներու հեծելաքաշի ախոյեանութեան մրցումներուն, զորս կը հիւրընկալէ Սուրիան, 19 տարուան դադարէ մը ետք։

6-րդ օրուան մրցումներուն, Լիբանան ձեռք ձգեց

իր 4-րդ պրոնզէ մետալը Ռամոնա Խալիֆէի շնորհիւ, որ 3-րդ դիրքը գրաւեց անհատական աղջկանց ժամացոյցի դէմ մրցումին (25 քմ)։

Սոֆիա Սայել եւ Չահրա Յիւսէյն (երկուքն ալ՝ Արաբական Միացեալ Էմիրութիւններէն) յաջորդաբար գրաւեցին առաջին եւ երկրորդ դիրքերը։

«ՉԵՄՓԻՐՆԸ ԼԻԿ»

ԱՅՍՈՐ՝ ՄԱՆՉԵՍԹԵՐ ՍԻԹԻ - ՓԱՐԻՉ ՄԵՆ ԺԵՐՄԵՆ

«Չեմփիրնզ լիկ»-ի այսօրուան մրցումներուն, վերջին երկու տարիներու տիտղոսակիր Փարիզ Սեն Ճերմեն պիտի մեկնի Անգլիա՝ մրցելու համար Մանչեսթըր Սիթիի դէմ։

Երկու խումբերն ալ շատ լաւ վիճակի մէջ չեն վերջերս։ Փարիզ Սեն Ճերմեն բաւական ձախող ձեւով սկսելէ ետք տարեշրջանը, վերջին մրցումներուն համեմատաբար աւելի լաւ կը խաղայ կամ աւելի լաւ արդիւնք ձեռք կը ձգէ։ Մանչեսթըր Սիթի անգամ մը եւս պիտի փորձէ կեդրոնական մրցումին վրայ՝ մոռնալով իր նիւթական-դատական հարցերը, որոնք մեծ աղմուկ հանած են քանի մը շաբաթէ ի վեր։

Նոյն ձեւի հետաքրքրական ելոյթ մը կրնայ ըլլալ Ա. Էս. Ռոմա - Ռեալ Մատրիտ մրցումը։

Փորթուգալցի մարզիչ ժոսէ Մուրինիօ պիտի վերադառնայ Սթատիօ Օլիմպիքօ, ուր մարզած էր Ռոման (2021-էն 2024), այս անգամ Ռեալ Մատրիտի հետ, որ 15 անգամ այս տիտղոսը շահած է։

Ռոմա 6 տարիէ ի վեր «Չեմփիրնզ լիկ»-ի մրցում չէ հիւրընկալած եւ պիտի փորձէ օգտուիլ Ռեալ Մատրիտի անկայուն վիճակէն։ Բայց հարցը այն է, որ Ռեալ Մատրիտի վիճակը որքան ալ անկայուն ըլլայ,

զարմանալի կ'ըլլայ անոր «Չեմփիրնզ լիկ»-ի մակարդակը, որ կարծէք Ռեալ Մատրիտի մրցաշարքն է։

Ստորեւ՝ այսօրուան մրցումներուն յայտագիրը.

Ժամը 19:45-ին

Լասք (Աւստրիա) - Լիվըրփուլ (Անգլիա)

Ֆեյենուրտ Ռոթթերտամ (Նետերլանտներ) - Բոմօ (Իտալիա)

Ժամը 22:00-ին

Մանչեսթըր Սիթի (Անգլիա) - Փարիզ Սեն Ճերմեն (Ֆրանսա)

Ա. Էս. Ռոմա (Իտալիա) - Ռեալ Մատրիտ (Սպանիա)

Պեթիս Սելիլիա (Սպանիա) - Ֆ. Զ. Փորթօ (Փորթուգալ)

Պոտօ Կլիմօ (Նորվեգիա) - Պորուսիա Տորթմունտ (Գերմանիա)

Աթոն Վիլա (Անգլիա) - Ֆեներպահչէ (Թուրքիա)

Շախտիոր Տոնէց (Ուքրանիա) - Ա. Է. Զ. Աթենք (Յունաստան)

Սլովան Պրաթիսլաւա (Սլովաքիա) - Շտուլպարթ (Գերմանիա)

«ԷՆ. ՊԻ. ԷՅ.»

ՔԱՅՐՈՒԻ ՎԵՐԱԴԱՐՉԸ ԵՒ ԱԼԱԿԱՆՑ ԱՒԱՐՏԱԿԱՆԸ

Քայրի Ըրփինկ 600 օր բացակայելէ ետք վերադարձաւ պասթեթպօլի դաշտ՝ մասնակցելով Դիուսթըն Ռոքեթի դէմ Տալաս Մետրիքսի փորձ-մրցումին, որ տեղի ունեցաւ Չինաստանի մէջ։

Վերջին անգամ 3 մարտ 2025-ին էր, որ Քայրի խաղցած էր Տալասի հետ, ուր պատռած էր ձախ ծունկի ետեւի խաչածեւ մկանի կապանները (Էյ. Սի. Էլ.)։

«Տպաւորիչ էին... ֆիզիքական վիճակը, հոգեկան պատրաստութիւնը, եւ առաջին անգամ փորձի պահուն, երբ տեսայ, ըսած էի, որ արուեստագետ ե։ Ընդհի երաժիշտ է կարծէք... Չէի կարծէր, որ իր առաջին ելոյթին այսքան լաւ պիտի խաղայ երկար բացակայելէ ետք», ըսաւ Տալասի մարզիչ Տասթի Մէյ։

Քայրի 22 վայրկեան խաղցաւ՝ նշանակելով 17 կէտ, եւ համարձակ ձեւով կը ճնշէր իրմէ շատ աւելի բարձրահասակ մրցակիցներուն շարքերը։

Տալաս Մետրիքս վստահաբար Քայրի Ըրփինկի վերադարձով բոլորովին տարբեր մակարդակի խումբ մըն էր եւ 132-115 արդիւնքով կրցաւ յաղթել Դիուսթընին։

Երկու տարի առաջ, աղջկանց «ԷՆ. ՊԻ. Էյ.»-ին միացած էր խումբ մը՝ Կոլտըն Սթէյթ Վալքիրիզ, որուն նախագահ Ծօ Լէյքօպ օրին յայտնած էր, որ

այս խումբը մինչեւ 5 տարի աղջկանց «ԷՆ. ՊԻ. Էյ.»-ի տիտղոսը պիտի շահի։

Վալքիրիզ այժմ մէկ քայլ հեռու կը մնայ տիտղոսէն եւ հասած է աւարտական՝ հիմնուելէն 2 տարի ետք։

30 տարի առաջ աղջկանց «ԷՆ. ՊԻ. Էյ.»-ը սկսելէ ետք, Վալքիրիզ առաջին խումբը եղաւ, որ իր 2-րդ տարեշրջանին կը հասնի աւարտական։ Աթլանթա Տրիմ իրենց 3-րդ տարեշրջանին կրցած էին հասնիլ։

Հետաքրքրականը այն է, որ Կոլտըն Սթէյթ պիտի մրցի Աթլանթայի դէմ, որ իր կարգին առաջին անգամ է, որ կը հասնի աւարտական։

Կոլտըն Սթէյթ կիսաւարտականին դուրս ձգած էր Լաս Վեկաս Էյսըզը 3-0 արդիւնքով, մինչ Աթլանթա 3-0 արդիւնքով յաղթած էր Նիւ Եորք Լիպերթիին։

Կոլտըն Սթէյթ 2-րդ դասուած էր եւ քառորդ աւարտականին դուրս ձգած էր Տալաս Ուինկզը, մինչ 4-րդ դասուած Աթլանթա յաղթած էր Ուաշինկթըն Միսթիքսին (թիւ 5)։

Թիւ 1 դասուած Մինեսոթա Լինքս քառորդ աւարտականին պարտուած էր Նիւ Եորք Լիպերթիին։

Աւարտական մրցումի ճակատումները կը սկսին կիրակի առաւօտեան։

ԲՈՆՅԵԱՍԱՐՏ

ԱՅՍՈՐ ԿԸ ՄԿՍԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱԽՈՅԵԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մոնթենեկրոյի Պուտվա քաղաքին մէջ պատանիներու (17 տարեկանէն վար) Եւրոպայի ախոյեանութեան մրցումներուն մասնակցելէ ետք, Հայաստանի բոնցքամարտի երիտասարդներու (19 տարեկանէն վար) հաւաքականը նոյն քաղաքին մէջ պիտի մասնակցի աշխարհի ախոյեանութեան։

Հայաստանի հաւաքականը կը մասնակցի 9 ներկայացուցիչներով՝ գլխաւորութեամբ մարզիչ Կարէն Աղամալեանի։

Մրցումները տեղի պիտի ունենան «Մետիթերենիլըն Սփորթը Սենթըր»-ի մարզահամալիրին մէջ։

Ստորեւ՝ 9 անդամներուն անունները.

ՏՐԱՔ

55 քկ - Հայկ Կարապետեան

60 քկ - Արթուր Աւետիսեան

65 քկ - Գոռ Յարութիւնեան

70 քկ - Արտեմ Ստեփանեան

75 քկ - Ալեն Ստեփանեան

80 քկ - Սամուէլ Սիրամարգեան

85 քկ - Միքայէլ Գիլյումեան

90 քկ - Վարդան Աւետիսեան

Աղջկանց մրցումներուն Հայաստան պիտի մասնակցի միայն մէկ ներկայացուցիչով՝ 48 քկ կշիռի Համեստ Աֆրիկեանի հետ։

ԹԵՆԻՍ

ԱԼՔԱՐԱՍ ԴՈՒՐՍ ՄՆԱՅ ՇԱՆԿՀԱՅԻ ՄՐՅԱՇԱՐՔԷՆ. ԶՎԵՐԵՒ ԹԻՒ 1...

7 անգամ կրան շլեմի տիտղոսակիր Քարլոս Ալքարաս անակկալ պարտութիւն կրեց պեճիքացի Չիլոյ Պերկզէն 7-5 եւ 7-6 արդիւնքով, Շանկիայի (Չինաստան) թենիսի մրցաշարքի Գ. հանգըրւանին։ Այս արդիւնքով ալ հաստատուեցաւ, թէ գերմանացի թենիսիստ Ալեքսանտր Չվեքեւ տարին պիտի աւարտէ թիւ 1 դիրքին վրայ։

Ճափոնի տիտղոսը շահելէ ետք կը կարծուէր, որ Ալքարաս վերագտած է իր մակարդակը դաստանի վիրաբուժութենէ ետք, բայց ան 2 ժամուան պայքարէ ետք չկրցաւ յաղթանակի համար լուծում գտնել։

Թիւ 2 դասուած սպանացի թենիսիստը, որ մօտ 5 ամիս բացակայած էր, վերադառնալով «Եու. Էս. Օփըն»

(օգոստոսին) եւ հասնելով քառորդ աւարտական, 24 անգամ կրան շլեմի տիտղոսակիր Նովաք Ճոքովիչին եւ միացաւ «Եու. Էս. Օփըն»-ի աւարտականի հասած Պեն Շելթընին, որոնք իրենց կարգին դուրս մնացած էին Շանկիայի մրցաշարքէն։

«ՖՈՐՄԱԼԱ 1»

ՎԵՐՇԹԱՓԵՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԼԱԻԱԳՈՅՆ 5-ԻՆ ՄԻԱՑԱԻ

Մաքս Վերշթափեն պատմութիւն կերտեց «Ֆորմուլա 1»-ի վերջին կրան փրիին, երբ ձեռք ձգեց 50-րդ փոփոխմանը՝ միանալով այլ 4 վարորդներու, որոնք 50-ի սահմանը հասած են։

Վերջին վարորդը, որ 50-րդ փոփոխմանը շահած էր (2017-ին), գերմանացի Սեպասթիան Ֆերթելն էր, Մեքսիքայի կրան փրիին։

Ֆերթել իր առաջին փոփոխմանը շահած էր 21 տարեկանին՝ այդ օրերուն դառնալով ամենէն երիտասարդ վարորդը (2008-ին, Իտալիոյ մէջ)։ Այդ մրցանիշը բարելաւեց Զիմի Անթոնելլի այս տարեշրջանին։ 2008-ին Ֆերթել Իտալիոյ մէջ իր առաջին կրան փրիին ալ կրցած էր շահիլ։ Յաջորդ տարին գերմանացի Ֆերթել «Թորօ Ռոսօ»-ն լքելով միացած էր «Ռետ Պուլ»-ին՝ յաջողութիւն գտնելով խումբին հետ եւ 44 փոփոխմանը աւելցնելով իր հաշուին։ Ան 4 անգամ աշխարհի ախոյեան ալ դարձած էր։ Գերմանացիին աւելի ուշ (2015-ին) միացած էր «Ֆեռարի»-ին, բայց անգամ մը եւս աշխարհի ախոյեան չկրցաւ դառնալ, հակառակ անոր որ փոփոխմանին հաշիւը բարձրացուց 57-ի՝ վերջին անգամ 2019-ի Ճափոնի կրան փրիին։

3-րդ դիրքը կը գրաւէ Այրթոն Սենա, որ 65 անգամ կրցած է փոփոխմանը շահիլ։ Պրագիցի Սեննա, որ 3 անգամ աշխարհի ախոյեան դարձած է, իր առաջին փոփոխմանը շահած է իր

երկրորդ խումբին՝ Լորիսի հետ (1985-ին)։ Փորթուգալի փոփոխմանը Սեննայի առաջին կրան փրիի տիտղոսն ալ եղաւ։ Ան 3 տարի մնալէ ետք «Լորիս»-ի հետ, միացաւ «Մաքլարեն»-ին 1988-էն 1993, ուր ձեռք ձգեց փոփոխմաններուն մեծ մասը, ինչպէս նաեւ աշխարհի ախոյեանութիւնները։

1990-ին, Սպանիոյ մէջ ան իր 50-րդ փոփոխմանը շահեցաւ՝ ձեռք ձգելով իր 2-րդ ախոյեանի տիտղոսն ալ եւ հասաւ 62-րդ փոփոխմանին մինչեւ 1994, երբ միացաւ «Ուիլիամս»-ին։ Ան 3 փոփոխմանը եւս շահեցաւ «Ուիլիամս»-ի հետ, եւ յիշատակելի էր վերջինը՝ Սան Մարինոյի մէջ, ուր իր կեանքն ալ կորսնցուց արկածի հետեւանքով։

Բ. դիրքը կը գրաւէ Միքայէլ Շումախըր, որ 68 անգամ կրցած է փոփոխմանը շահիլ։ Սեննայի փոփոխմանի մրցանիշը երկար ժամանակ մնալէ ետք գերմանացի Շումախըր կրցաւ գերազանցել զայն, ինչպէս նաեւ ան բազմաթիւ այլ մրցանիշներ կոտրեց իր ասպարէզին ընթացքին։

